

Nr 196.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 6 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—25:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om pension åt i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer m. fl. och anför därvid:

1:o.

Förre förste amanuensen i Svea hovrätt Bengt Fredrik Sabelström. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sabelström är född den 1 september 1885 och alltså 50 år gammal; att han, efter avlagd juris kandidatexamen, den 24 april 1914 antagits till e. o. notarie i Svea hovrätt; att han tjänstgjort å Torneå domsagas kansli från och med den 24 april till och med den 16 december 1914;

att han under åren 1914 och 1915 på förordnande uppehållit kronofogdetjänsten i Torneå fögderi 1 månad 17 dagar samt andre länsnotarietjänst hos länsstyrelsen i Norrbottens län 25 dagar ävensom bestritt befattningen såsom lagfaren rådman i Luleå 5 månader 3 dagar;

att han under tiden 1 september 1915—31 juli 1918 varit e. o. tjänsteman hos länsstyrelsen i Stockholms län, varunder han innehåft förordnande såsom extra länsnotarie, andre länsnotarie och länsnotarie under sammanlagt 8 månader 20 dagar;

att han på grund av förordnanden av Svea hovrätt uppehållit borgmästarbefattning i Trosa från och med den 19 augusti till och med den 17 september 1917 och i Sigtuna omkring 8 månader under åren 1922 och 1923;

att han under åren 1918 och 1919 tjänstgjort såsom notarie i polisdomstolen och i poliskammaren i Stockholm tre à fyra månader vardera året;

att Sabelström, efter att den 11 september 1915 hava antagits till e. o. kanslist hos nedre justitierevisionen, därstädes under tiden intill utgången av år 1922 bestritt befattning såsom amanuens, kanslist, registrator eller protokollssekreterare under sammanlagt omkring 3 år 11 månader;

att han under senare delen av år 1921 och under år 1922 tjänstgjort vid protokollet i Svea hovrätt och därunder uppehållit notarietjänst omkring fem månader;

att han från och med den 15 januari 1923 till och med den 30 juni 1933 innehåft förordnande såsom extra notarie vid Svea hovrätt (lönegrad B 21) och i sådan egenskap senast åtnjutit avlöning enligt 23 löneklassen;

att, efter det sistnämnda tjänst från och med den 1 juli 1933 utbytts mot en förste amanuensbefattning med placering i 18 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän, Sabelström innehåft denna befattning, därvid han genom beslut av Kungl. Maj:t tillerkänts avlöning enligt 21 löneklassen;

att Sabelström enligt hovrättens beslut den 16 mars 1934 blivit uppsagd från amanuensbefattningen från och med den 1 juli 1934;

att nämnda uppsägning beslutats efter det Sabelström vid Stockholms rådhusrätt åtalats för brott, för vilket han genom rådhusrättens utslag den 31 maj 1934 jämlikt 18 kap. 13 § första stycket strafflagen dömdes till en månads fängelse;

samt att, sedan Sabelström erhållit ledighet för sjukdom från och med den 1 april till och med den 30 juni 1934, den av honom bestridda amanuensbefattningen ersatts med en extra kanslibiträdestjänst från och med berörda den 1 april.

Sabelström har i en till Kungl. Maj:t ställd, den 20 januari 1936 dagtecknad skrift anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Vid ansökningen har fogats ett av överläkaren vid psykiatriska sjukhuset, professorn V. Wigert och förste läkaren vid samma sjukhus L. Sahlin den 20 januari 1936 avgivet intyg, vari anföres, bland annat, att Sabelström, vilken vårdats å psykiatriska sjukhuset under tiden 31 juli—19 oktober 1935 och då befunnits lida av psykiskt abnormtillstånd (psychopathia) på basen av

organiska förändringar av centrala nervsystemet i form av ökad cellhalt och äggvita i ryggmärgsvätskan, på grund av psychopathia och organisk sjukdom i centrala nervsystemet för all framtid vore oförmögen att bestrida sin tidigare eller annan tjänst inom statsförvaltningen.

Svea hovrätt har i utlåtande i ärendet anfört, att därest den i samband med pensionsansökningen förebragta utredningen rörande Sabelströms hälsotillstånd förelegat vid tiden för hans entledigande, hovrätten för visso ansett giltiga skäl tala för en hemställan om beviljande av pension åt Sabelström. Det syntes hovrätten vara med billighet överensstämmande, att Sabelström, då han utan eget förvållande drabbats av obotlig sjukdom och, efter vad hovrätten hade sig bekant, saknade utväg till försörjning, erhöle pension till belopp, som stode i skäligt förhållande till den av honom uppburna avlöningen.

Statskontoret har i avgivet utlåtande över den av Sabelström gjorda ansökningen anfört följande:

Enligt vad utredningen i ärendet och av statskontoret i övrigt inhämtade upplysningar giva vid handen, kan man utgå ifrån att den sjukdom, varav Sabelström enligt det avgivna läkarutlåtandet lider, förelegat hos honom redan vid tiden för hans entledigande från anställningen vid *Svea hovrätt*. Vid sådant förhållande och på grund av vad hovrätten i ärendet anfört vill statskontoret icke motsätta sig, att Sabelström genom framställning till riksdagen beredes någon pension. Med hänsyn till föreliggande omständigheter synes pensionen dock icke böra bestämmas till högre belopp än förslagsvis 1,500 kronor för år räknat.

Då Sabelström under en tid av närmare 20 år haft anställning i statens tjänst och då utredningen gör det sannolikt, att Sabelström redan vid tiden för entledigandet från sin befattning i *Svea hovrätt* lidit av psykisk ohälsa, som indirekt torde kunna sägas hava givit anledning till entledigandet, synes det vara skäligt att, såsom myndigheterna tillstyrkt, någon pension beredes Sabelström. Beträffande beloppet av pensionen finner jag mig böra biträda statskontorets förslag. Pensionen synes böra utgå från och med ingången av innevarande år.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre förste amanuensen i *Svea hovrätt* Bengt Fredrik Sabelström må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,500 kronor.

2:o.

Skrivbiträdet Maria Falk, född Cervin. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Falk är född den 21 april 1876 och således nära 60 år gammal;

att hon från år 1915 till den 15 september 1926 under vissa tider varit anställd hos följande myndigheter och institutioner, nämligen hos socialsty-

relsen 1 år 1 månad 29 dagar, i den s. k. lappkommittén 2 år 2 månader 14 dagar, i IV. arméfördelningens stabsexpedition 1 år 10 månader 25 dagar samt i universitetskanslersexpeditionen 1 månad ävensom för olika verks och kommittéers räkning utfört hemarbete under en tid motsvarande 1 år 8 månader 2 dagar;

att hon sedan den 15 september 1926 varit anställd såsom skrivbiträde hos statens fastighetsregisterkommission, varjämte hon vid sidan av sin tjänst utfört skrivgöromål för justitiedepartementets och vissa kommittéers räkning;

att hon sålunda den 1 juli 1936 kan beräknas hava varit anställd i statens tjänst eller utfört arbete för statsverkets räkning under sammanlagt 16 år 9 månader 25 dagar;

samt att hennes avlöning hos fastighetsregisterkommissionen för närvarande uppgår till 2,940 kronor för år, varå icke utgår dyrtids- eller dyrorts-tillägg.

Statens fastighetsregisterkommission har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta därom att — under förutsättning att vid innevarande års riksdag komme att fattas beslut om förläggande av tillsynen över fastighetsregistreringen i städer och vissa andra samhällen till lantmäteristyrelsen och i följd härav den av Falk innehavda anställningen såsom skrivbiträde i fastighetsregisterkommissionen skulle komma att upphöra — årlig pension måtte från den dag anställningen sålunda upphörde tillerkännas henne. I fråga om pensionsbeloppets beräkning har kommissionen anfört att, då Falk i kommissionen haft hand om all utskrift och skött räkenskaperna samt verksamt bidragit med uppläggande av fastighetsregister och i övrigt utfört åtskilligt självständigt arbete, hennes verksamhet varit av sådana kvalifikationer, att den vore jämförlig med minst ett kanslibiträdes inom andra verk och inrättningar. Även med utgångspunkt från det för ordinarie kvinnlig befattningshavare i 7 lönegraden gällande pensionsunderlaget, 1,716 kronor, skulle, på grund av att Falks anställningstid uppginge till allenast 16 år 9 månader 25 dagar, pensionen med tillämpning av civila tjänstepensionsreglementets regler bliva begränsad till ett otillräckligt belopp, av kommissionen beräknat till 958 kronor 10 öre. Med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter samt den synnerliga skicklighet Falk ådagalagt i sitt arbete och då civila tjänstepensionsreglementet icke vore tillämpligt å henne, ansåge kommissionen, att åt henne borde kunna beredas en något högre pension än som enligt gällande bestämmelser för civila befattningshavare i statens tjänst skolat utgå. Kommissionen har i sådant hänseende föreslagit ett belopp av 1,200 kronor.

Statskontoret har ej velat göra erinran mot att Falk beredes pension av statsmedel. Beträffande pensionsbeloppets beräkning har statskontoret anfört följande:

Beloppet av pensionen synes med tillämpning av de grunder, som av statskontoret förordats för bestämmande av understöd i andra liknande fall, böra beräknas på följande sätt. Den månatliga avlöning, som Falk uppburit av kommissionen, 245 kronor, motsvarar närmast lön enligt 8 löne-

klassen å G-ort i de för nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen gällande löneplanerna. Avlöningen å A-ort i samma löneklass utgör 2,340 kronor. Med utgångspunkt från $\frac{2}{3}$ av detta belopp, eller 1,560 kronor, synes pensionen med hänsyn till tjänstgöringstidens längd böra bestämmas till $\left(\frac{16 \times 1,560}{30} =\right)$ 832 kronor, minskat med 10 % på grund av att pensionsavgifter icke blivit erlagda, eller till 748 kronor 80 öre. Efter avrundning för vinnande av delbarhet med 12 skulle pensionen böra beräknas till 744 kronor.

Chefen för jordbruksdepartementet hemställer denna dag om avlåtande till riksdagen av proposition av sådant innehåll, att bifall till densamma kommer att medföra fastighetsregisterkommissionens upphörande från och med den 1 juli 1936. Frågan om pension åt Falk bör därför nu upptagas till prövning. I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att sådan förmån beredes henne vid anställningens upphörande. Med hänsyn till vad fastighetsregisterkommissionen anfört rörande arten av de arbetsuppgifter, som åvilat Falk, vill jag icke motsätta mig, att pensionen i detta fall beräknas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för kvinnlig extra ordinarie tjänsteman i 7 lönegraden vid allmänna civilförvaltningen. Detta underlag utgör enligt 28 § civila tjänstepensionsreglementet 1,644 kronor. På grundval av nämnda pensionsunderlag, minskat med 10 procent med hänsyn till att Falk icke haft att erlägga pensionsavgifter, synes pensionen alltså kunna bestämmas till 792 kronor ($1,644 - 164 = 1,480$; $\frac{16}{30} \times 1,480 = 789$, efter vederbörlig jämkning 792).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrivbiträdet hos statens fastighetsregisterkommission Maria Falk, född Cervin, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 792 kronor.

3:o.

Förre kanslisten vid svenska generalkonsulatet i Batavia Bror Ivar Georg S:son Björnfeldt. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Björnfeldt är född den 27 februari 1884 och således 52 år gammal;

att han efter år 1912 avlagd juris kandidatexamen bland annat tjänstgjort vid domsaga och rådhusrätt under närmare 2 år, därav såsom tillförordnad borgmästare eller rådman under 10 månader, i arméförvaltningen och pensionsstyrelsen under sammanlagt 1 år 6 månader samt vid länsstyrelserna i Stockholms län och Västernorrlands län sammanlagt 1 år 5 månader, varjämte han innehaft förordnande såsom krigsfiskal under 1 månad och såsom stadsfiskal under 4 månader;

att han den 21 oktober 1921 av Kungl. Maj:t förordnats att i egenskap av extra kanslist från och med den 1 januari 1922 tills vidare tjänstgöra vid det lönade generalkonsulatet i Batavia;

att han, sedan genom Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut nämnda generalkonsulat med utgången av budgetåret 1932/1933 indragits, från och med den 1 juli 1933 entledigats från kanslistförordnandet;

att han därefter av ministern för utrikes ärendena förordnats att under förste kanslisten vid generalkonsulatet i Calcutta beviljad semester den 1 juli—1 december 1933 upprätthålla dennes befattning;

att Björnfeldt, sedan han efter en tids tjänstgöring vid generalkonsulatet i Calcutta insjuknat samt företett läkarintyg av innehåll, att han vore i trängande behov av klimatbyte och vila under längre tid, entledigats från sistnämnda förordnande från och med den 7 september 1933;

att han från och med den 1 januari 1923 i egenskap av extra kanslist vid generalkonsulatet i Batavia åtnjutit avlöning enligt de för icke-ordinarie befattningshavare vid den nyreglerade civila statsförvaltningen tillämpade avlöningsbestämmelserna, därvid lönen senast utgått enligt 18 löneklassen, varjämte han uppburit ortstillägg med 4,500 kronor för år samt extra ortstillägg, vilket senast utgått med 900 kronor för år;

samt att Björnfeldt av Kungl. Maj:t genom beslut den 27 oktober 1933 efter entledigandet från förenämnda vikariatsförordnande vid generalkonsulatet i Calcutta tillerkänts en gratifikation av 2,600 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har Björnfeldt anhållit att komma i åtnjutande av pension till belopp av 1,500 kronor för år och därvid bland annat framhållit, att han efter frånträdandet av förordnandet såsom förste kanslist i Calcutta icke lyckats erhålla någon anställning.

Vid ansökningen har fogats bland annat ett av professorn N. Antoni den 23 september 1935 utfärdat läkarintyg, vari anföres följande:

Av en av Antoni i juli 1935 företagen undersökning av Björnfeldt hade framgått, att Björnfeldt lede av grav kronisk neurastheni, som medförde nedsättning av hans arbetsförmåga med omkring $\frac{2}{3}$. Efter all sannolikhet vore denna sjukdom och den därav följande nedsättningen i Björnfeldts arbetsförmåga för framtiden bestående. Vid ingående undersökning hade ej såsom orsak till nervsjukdomen kunnat utrönas någon grundsjukdom av något slag — speciellt inga tecken till kronisk förgiftning eller venerisk sjukdom, ej heller något endogent lidande, såsom åderförkalkning eller för högt blodtryck.

Då enligt vad som framginge av upplysningar, som av Antoni inhämtats av en av Björnfeldts förmän under tjänstetiden i Batavia, generalkonsuln F. T. E. Fevrell, klimatet å sistnämnda ort vore mycket påfrestande och ohälsosamt samt Björnfeldt under tjänstgöringen därstädes varit mycket plågad av sjuklighet och då vidare, såvitt av Fevrells upplysningar framginge, några andra moment som eventuellt bidragande orsaker till Björnfeldts ohälsa icke förelåge, ansåge Antoni det i hög grad sannolikt, att det ohälsosamma klimatet i Batavia väsentligen medverkat till den kroniska sjukligheten, varav Björnfeldt lede, och i väsentlig mån bure skulden till hans kroniskt nedsatta arbetsförmåga.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört i huvudsak följande:

Björnfeldt har — bortsett från det tillfälliga förordnandet vid generalkonsulatet i Calcutta — efter frånträdandet av kanslistbefattningen vid general-

konsulatet i Batavia icke vidare använts i statens tjänst, vilken han sålunda lämnat före uppnådd 50 års ålder. Erinras må i detta sammanhang, att Björnfeldt genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 oktober 1933 i avskedersättning tillerkänts en engångsgratifikation å 2,600 kronor. Med hänsyn till nu angivna förhållanden och då Björnfeldts avgång från den av honom innehavda kanslistbefattningen i Batavia icke föranletts av sjukdom, finner statskontoret i betraktande jämväl av övriga omständigheter i förevarande fall tillräckliga skäl icke vara för handen för utverkande av pension åt Björnfeldt.

Då Björnfeldt efter jämförelsevis kort anställning avgått ur statens tjänst före 50 års ålder, synes det tveksamt, om pension i detta fall bör beredas. Med hänsyn till den sannolikt för framtiden bestående sjukdom, varav Björnfeldt lider samt till vars utveckling hans tjänstgöring vid generalkonsulatet i Batavia torde hava bidragit, vill jag dock icke motsätta mig, att någon pension beviljas honom. Pensionsbeloppet torde böra begränsas till 900 kronor för år, att utgå från och med ingången av innevarande år.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre kanslisten vid svenska generalkonsulatet i Batavia Bror Ivar Georg S:son Björnfeldt må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor.

4:o.

Kanslisten vid svenska konsulatet i Berlin Edgar Swensson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Swensson, som är svensk medborgare, är född den 3 oktober 1877 och således 58 år gammal;

att han sedan den 15 december 1902 eller under mer än 33 år varit anställd vid svenska konsulatet i Berlin, intill den 22 februari 1932 såsom kontorsbiträde och under tiden därefter såsom kanslist;

att han under sin tjänstgöring vid nämnda konsulat, vilket är olönat, varit anställd av konsuln och avlönad av denne;

att till bestridande av kostnaderna för Swenssons avlöning, vilken senast uppgått till 6,000 riksmark för år, använts såväl det konsuln tillkommande, av tredje huvudtitelns anslag till ersättningar åt olönade konsulter utgående kontorskostnadsbidraget, för innevarande budgetår utgörande 3,000 kronor, som ock till konsulatet influtna expeditiionsavgifter, för närvarande uppgående till 150 å 200 riksmark i månaden;

att Swenssons arbetsförmåga, enligt för honom utfärdat läkarintyg, bland annat på grund av sviter efter undergångna operationer, är varaktigt nedsatt med mer än 50 procent;

samt att Swensson, som är gift, saknar förmögenhet och icke äger andra inkomster än lönen såsom konsulatstjänsteman.

Svenska beskickningen i Berlin har hemställt om utverkande av pension åt Swensson och därvid anført, att svenske konsuln i Berlin, med hänsyn till Swenssons nedsatta arbetsförmåga och den kostnadsbelastning, denne förorsakade för konsuln utan att kunna prestera motvärdigt arbete, icke längre ansåge sig kunna behålla Swensson i sin tjänst, och att det endast vore av humanitära skäl, som denne fått behålla sin anställning vid konsulatet. Konsuln hade därför hos beskickningen anhållit, att Swensson måtte komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anført, bland annat, att då konsulatet i Berlin vore ett s. k. olönat konsulat samt följaktligen biträde å konsulatet anställdes och avlönades av den honoräre konsuln personligen, låt vara att konsuln av svenska staten erhöle visst bidrag till kontorskostnadernas bestridande, dylikt biträde sålunda ej kunde anses såsom svensk statstjänare. Vid sådant förhållande funne sig statskontoret — även om ämbetsverket förutsatte, att Swensson under sin tjänstetid haft full eller i varje fall huvudsaklig sysselsättning med konsulatsärendena — icke kunna tillstyrka, att pension utverkades åt honom. Därest det emellertid, med hänsyn till Swenssons långvariga anställning vid konsulatet i svenska intressens tjänst, skulle anses skäligt att, då Swensson nu på grund av sjukdom nödgades lämna sin anställning, någon pension av statsmedel bereddes honom, syntes det dock statskontoret, som om pensionen i allt fall borde begränsas till ett årligt belopp av förslagsvis högst 1,008 kronor.

Med hänsyn till att Swensson alltsedan år 1902 innehaft anställning vid svenska konsulatet i Berlin och av denna anställning haft sin huvudsakliga utkomst, synas mig billighetsskäl tala för att han icke lämnas utan understöd från svenska statens sida, då han nu på grund av nedsatt arbetsförmåga nödgas lämna anställningen. Den omständigheten, att Swensson icke kan betraktas såsom befattingshavare i statens tjänst, synes på grund av i ärendet föreliggande förhållanden icke böra utgöra hinder för beviljande av pension. Jag tillåter mig härvid erinra, att Swensson, ehuru han varit anställd och formellt avlönad av vederbörande konsul, dock till väsentlig del åtnjutit avlöning av medel, som av svenska staten ställts till konsulns förfogande.

Det av statskontoret i händelse av tillmötesgående av framställningen ifrågasatta pensionsbeloppet, 1,008 kronor, synes mig väl lågt. För egen del vill jag såsom i förevarande fall skälig pension föreslå ett belopp av 1,200 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kanslisten vid svenska konsulatet i Berlin Edgar Swensson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid konsulatet, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,200 kronor.

5:o.

Städerskan Augusta Andersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson är född den 2 mars 1856 och således 80 år gammal; att hon sedan hösten 1916 eller alltså mer än 19 år varit anställd såsom städerska först i lantförvarsdepartementet och därefter i försvarsdepartementet;

att städningsarbetet tagit i anspråk omkring 5 timmar om dagen; samt att hon — förutom ersättning för de två gånger om året återkommande storrengöringarna — för städningsarbetets utförande under de senaste åren uppburit 170 kronor i månaden, av vilket belopp hon utgivit 40 kronor till biträde vid städningen, i följd varav hennes egen andel av ersättningen utgjort 130 kronor, motsvarande 1,560 kronor för år räknat.

Enär Andersson först vid uppnådda 60 år erhöll anställning i statens tjänst, kan hon icke komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

I en inom *försvarsdepartementet* upprättad, till finansdepartementet överlämnad promemoria har förordats, att Andersson måtte erhålla pension.

Statskontoret har med hänsyn till föreliggande omständigheter icke velat göra någon erinran mot att pension, förslagsvis till belopp av 540 kronor för år, utverkas åt Andersson.

Med hänsyn till städerskan Anderssons sammanlagda anställningstid får jag — under åberopande av vad jag i liknande fråga anfört under punkten 13 i den till innevarande års riksdag avlåtna propositionen nr 92 — tillstyrka, att hon kommer i åtnjutande av någon pension, oaktat hon först vid framskriden ålder börjat sin statsanställning. Pensionsbeloppets storlek torde böra bestämmas till vad som skulle hava utgått, därest föreskrifterna i nyssnämnda kungörelse den 7 december 1934 (nr 585) varit tillämpliga i detta fall, samt med utgångspunkt från en beräknad anställningstid av 20 år. Beloppet skulle då utgöra 528 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan i försvarsdepartementet Augusta Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 528 kronor.

6:o.

F. d. löjtnanten Carl Arvid Egerström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Egerström är född den 21 mars 1876 och således nära 60 år gammal;

att han under tiden 11 maj 1897—15 april 1898 tjänstgjort såsom volontär vid Blekinge bataljon;

att han efter i maj 1898 avlagd studentexamen antagits till volontär vid Göta livgarde den 17 juni 1898 samt därstädes befordrats till underlöjtnant den 7 december 1900 och till löjtnant av 2. klassen den 5 maj 1905;

att han under fälttjänstövningar i Östergötland i september 1906, under vilka övningar han tjänstgjort såsom plutonchef, insjuknat i dubbelsidigt ljumskbräck, till följd varav han efter vederbörlig läkarundersökning avpolleterats och i oktober 1906 i Stockholm undergått operation;

att Egerström genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 november 1906 på egen begäran erhållit avsked från beställningen på stat med tillstånd att såsom löjtnant inträda i regementets reserv;

att han efter inträdet i reserven tjänstgjort under repetitionsövningar åren 1909, 1911 och 1912, varjämte han varit inkallad till tjänstgöring under tiden 11 juni 1915—15 januari 1916 med avbrott för 10 dagar under augusti 1915;

att Egerström under senaste tjänstgöringen drabbats av recidiv av nyss omnämnda sjukdom;

att Kungl. Maj:t genom beslut den 31 januari 1919 på därom av Egerström gjord framställning beviljat honom avsked från anställningen i reserven;

att Egerström är gift och i sitt äktenskap har en dotter, född 1928;

samt att han, som våren 1934 försatts i konkurs, är utan alla existensmedel för sig och sin familj samt för framtiden ej heller kan påräkna något bidrag till uppehållet av sina släktingar.

Egerström har i en till Kungl. Maj:t ställd skrift anhållit att komma i åtnjutande av pension till belopp av 3,200 kronor för år, att utgå från och med den 1 januari 1935. Därvid har Egerström, under hänvisning till åtskilliga vid skriften fogade bilagor, anfört i huvudsak följande:

Den bräckskada, för vilken Egerström år 1906 opererats, hade han ådragit sig i och för tjänsten, och densamma hade helt varit orsaken till att han tagit avsked ur aktiv tjänst. Enär han vid denna tidpunkt varit ung och välbärgad, hade han underlåtit att i samband med avskedstagandet göra framställning om pension. Om dylik framställning gjorts, skulle han utan tvivel hava varit berättigad till pension på grund av bestämmelserna i punkten 6 av pensioneringsgrunderna för armén, vilka bestämmelser enligt dåvarande lydelse innehöllo, att den, som i och för tjänsten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, vilken gjorde honom till vidare tjänstgöring oförmögen, ägde rätt att avgå med pension jämte fyllnadspension, om än villkoren för pensions och fyllnadspensions åtnjutande eljest icke vore uppfyllda.

Under tiden för anställningen i reserven hade han fullgjort honom åliggande tjänstgöring, placerad vid regements- och arkivexpeditionen. Icke förty hade bräcket ånyo gått upp vid den tjänstgöring, han fullgjort åren 1915 och 1916, och hans kroppskrafter hade till följd därav blivit ytterligare ned-satta, varför han sedermera, år 1919, tagit avsked från sin anställning i reserven. Härigenom hade han — ehuru detsamma icke varit avsett — från-

hämt sig den rätt han genom sin tjänstgöring grundlagt att från 55 års ålder komma i åtnjutande av pension enligt förordningen den 15 november 1912 (nr 413) angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal.

Direktionen över arméns pensionskassa har i ett den 9 januari 1935 avgivet utlåtande beträffande frågan om tillämpning å Egerström av stadgandet i punkten 6 av pensioneringsgrunderna för armén anfört följande:

Direktionen, som finner det styrkt, att Egerström till följd av skada varit oförmögen att sköta sin tjänst och på grund därav sett sig nödsakad begära avsked, anser sig däremot ej på grund av utredningen i ärendet kunna avgöra, huruvida denna skada ådragits i och för tjänsten. Skulle Kungl. Maj:t finna detta vara fallet, är Egerström jämlikt omförmälda stadgande berättigad åtnjuta den vid tiden för hans avsked för löjtnant av 2. klassen fastställda pensionsförmånen om 1,000 kronor (pension och fyllnadspension), vartill komma pensionstillägg och pensionsförhöjning med sådant belopp, att sammanlagda pensionen kommer att uppgå till 1,452 kronor.

Medicinalstyrelsen, som därefter anbefallts avgiva utlåtande i ärendet, har anfört, att den skada, dubbelsidigt ljumskbräck, som föranlett Egerströms avskedstagande, visserligen måste anses ytterst bero på en disposition för sjukdomen i fråga men att det å andra sidan icke kunde förnekas, att ansträngningar under militärtjänsten kunde hava kommit ljumskbräcken att framträda som en synlig utbuktning i ljumskarna.

Direktionen över arméns pensionskassa har med anledning av medicinalstyrelsens yttrande avgivit förnyat utlåtande i ärendet den 13 februari 1935 och därvid anfört, att då av medicinalstyrelsens utlåtande syntes framgå, att det ej vore uteslutet, att Egerström i och för tjänsten ådragit sig den sjukdom, som gjort honom till militär tjänstgöring oförmögen, direktionen tillstyrkte, att Egerström måtte tilldelas en årlig pension till det i direktionens tidigare utlåtande omförmälda beloppet, 1,452 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1935.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hava i avgivet utlåtande anfört följande:

Enligt sjukvårdsstyrelsens åsikt måste den kroppsskada, som föranlett Egerströms avskedstagande, anses ytterst bero på en disposition för sjukdomen ifråga. Å andra sidan måste det anses sannolikt, att ansträngningarna under militärtjänsten i samband med fälttjänstövningarna i Östergötland hösten 1906 kommit ljumskbräcken att ge så svåra symtom, att operation måst företagas.

Arméförvaltningens civila departement får för sin del uttala att, därest Kungl. Maj:t skulle finna det icke vara ådagalagt, att ifrågavarande kroppsskada ådragits i och för tjänsten, och pension sålunda icke skulle kunna tilldelas Egerström från arméns pensionskassa, dylik förmån icke lärers kunna beredas honom annat än efter framställning till riksdagen.

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge skäligt, att något årligt understöd av statsmedel åt Egerström utverkades hos riksdagen. Till utgångspunkt vid understödets bestämmande i förevarande fall syntes lämpligen kunna tagas det pensionsbelopp,

som jämlikt förordningen den 23 september 1927 (nr 364) angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver tillkommer officer, eller 900 kronor. Statskontoret hade intet att erinra mot att pension till nämnda belopp beviljades Egerström.

Vid den beredning av förevarande ärende, som ägt rum inom försvarsdepartementet — på vars föredragning frågor om pension enligt äldre bestämmelser för beställningshavare vid armén ankommit — har det ansetts, att tillämpning å Egerström av stadgandet i punkten 6 av tidigare gällande pensioneringsgrunder för armén ej kunde ifrågakomma, enär det icke styrkts, att han i och för tjänsten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, vilken gjort honom till vidare tjänstgöring oförmögen. I ärendet är emellertid utrett, att Egerström avgått ur aktiv tjänst på grund av sjukdom, som gjort honom olämplig till fortsatt militär tjänstgöring och vilken sjukdom — även om den icke kan sägas hava ådragits i och för tjänsten — likväl måste anses hava ofördelaktigt påverkats av den militära tjänstgöringen. Härtill kommer, att Egerström, vilken efter avgången ur aktiv tjänst inträtt i reserven, synes hava fullgjort den tjänstgöring, som erfordras för rätt till reservpension från 55 års ålder, ehuru han genom att år 1919 begära avsked från anställningen i reserven frånhänt sig rätten till sådan pension. Vid nu angivna förhållanden synas mig billighetskäl tala för att Egerström, som numera på grund av ålder och ekonomiska svårigheter är i behov av understöd, kommer i åtnjutande av någon pension av statsmedel. Då det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 900 kronor, synes mig skäligt, vill jag tillstyrka, att pension till detta belopp beredes Egerström. Enär Egerström gjort ansökning om pension redan i december 1934, torde den föreslagna pensionen böra få utgå från ingången av år 1935.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. löjtnanten vid Göta livgarde Carl Arvid Egerström må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor.

7:o.

Förre portvakten och gårdskarlen Nils August (Gustafsson) Green. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Green är född den 9 juni 1873 och således 62 år gammal;

att han varit anställd såsom indelt soldat vid Norrbottens regemente under tiden 28 februari 1891—15 augusti 1935, vilken sistnämnda dag han erhållit avsked, varefter han från och med den 1 september 1935 åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med 160 kronor årligen;

att han varit anställd såsom portvakt, tillika gårdskar, vid garnisonssjukhuset i Boden under tiden 1 juli 1911—31 december 1918 samt 18 juli 1924—28 februari 1935 eller i sammanlagt 18 år 1 månad 11 dagar;

samt att han såsom portvakt åtnjutit lön enligt 2 lönegraden med placering senast i 5 löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid försvarsväsendet.

Green kan icke komma i åtnjutande av pension enligt militära tjänstepensionsreglementet den 17 maj 1935 (nr 167), då de i detta reglemente innefattade stadgandena beträffande icke-ordinarie befattningshavare träda i kraft först den 1 juli 1936.

Tjänstförrättande chefläkaren vid garnisonssjukhuset i Boden har gjort framställning om beredande av pension åt Green.

Arméförvaltningens civila departement har hemställt, att pension måtte utverkas åt Green till belopp av 648 kronor för år, samt därvid anfört bland annat följande:

Till ledning vid beräkandet av pensionsbeloppet torde kunna tagas de grunder för pensionering av icke-ordinarie befattningshavare, som angivas i militära tjänstepensionsreglementet. Pensionsunderlaget för en extra ordinarie befattning, för vilken lön utgår enligt 2 lönegraden, utgör enligt 30 § av nämnda reglemente för man 1,320 kronor. Enligt övergångsbestämmelserna till reglementet må icke-ordinarie befattningshavare, som avgår med rätt till pension före den 1 juli 1940, under vissa villkor såsom tjänstår för pension äga tillgodoräkna fyra femtedelar av tid, varunder han innan reglementet blivit å honom tillämpligt men efter fyllda 21 år innehaft icke-ordinarie befattning eller annan statsanställning. Med tillämpning av dessa bestämmelser å Green skulle han för pension äga tillgodoräkna 14 år 5 månader 28 dagar. Mot nämnda antal tjänstår svarar, då för Green fattas 62 hela kvartal i fulla tjänstår, en avkortad pension å $\left(1,320 - \frac{1,320 \times 62}{120} =\right)$ 638 kronor, vilket belopp, för att bli jämnt delbart med 12, bör höjas till 648 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Green. I fråga om pensionens storlek har statskontoret liksom arméförvaltningens civila departement utgått från ett pensionsunderlag av 1,320 kronor. I anslutning till föreskrifterna i punkten 3 av övergångsbestämmelserna till militära tjänstepensionsreglementet har statskontoret beräknat tjänståren till 14 hela år. I anledning härav har statskontoret ansett pensionen böra bestämmas till $\left(\frac{14 \times 1,320}{30} =\right)$ 616 kronor, vilket belopp för vinnande av delbarhet med 12 borde avrundas nedåt till 612 kronor.

Såväl arméförvaltningens civila departement som statskontoret hava ansett, att den föreslagna pensionen borde utgå vid sidan av Green tilldelat understöd från Vadstena krigsmanshuskassa.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Green. I fråga om beräkningen av pensionsbeloppets storlek skilja sig ämbetsverkens förslag i princip endast såtillvida, att arméförvaltningens civila departement vid avkortningen av pensionen på grund av bristande tjänstår tillämpat militära tjänstepensionsreglementets regler om minskning endast i förhållande till felande hela kvartal, medan statskontoret vid tjänstårsberäkningen medräknat allenast förvärvade hela tjänstår. Då statskontorets beräkning an-

sluter sig till vad som hittills pläгат iakttagas vid beviljande av pension åt icke-ordinarie personal i allmänhet, å vilken gällande pensionsförfattningar ej äga tillämpning, har jag ansett mig böra biträda statskontorets förslag med den ändring allenast, att det uträknade beloppet torde böra för vinnande av delbarhet med tolv jämkas uppåt. I enlighet härmed torde pensionen böra bestämmas till 624 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag skäl ej föreligga att vid pensionens bestämmande göra avdrag för det underhåll, som tillkommer Green från Vadstena krigsmanshuskassa.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre portvakten och gårdskarlen vid garnisonssjukhuset i Boden Nils August (Gustafsson) Green må, räknat från och med den 1 mars 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 624 kronor.

8:o.

Förre föreståndaren vid arméns centrala beklädnadsverkstad Carl Axel Valfrid Svensson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svensson är född den 9 maj 1877 och således 58 år gammal;

att han under tiden 7 juni 1916—31 december 1918 haft anställning vid Drottningens centralkommitté, vars verksamhet och personal sedermera övertagits av arméns centrala beklädnadsverkstad;

att han därefter under tiden 1 januari 1919—31 december 1935 varit anställd såsom föreståndare vid arméns centrala beklädnadsverkstads beställningsskrädderi;

att Svensson entledigats från sistnämnda befattning till följd av sjukdom, vilken enligt läkarintyg medfört för framtiden bestående nedsättning av hans arbetsförmåga till en tredjedel eller mindre av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan;

samt att han under åren 1931—1935 uppburit en avlöning av i medeltal 5,596 kronor för år, varå dyrtidstillägg ej utgått.

Svensson kan icke komma i åtnjutande av pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare den 30 juni 1934 (nr 443), enär arbetsledande förmän vid arméns centrala beklädnadsverkstad — till vilka Svensson närmast varit att räkna — undantagits från reglementets tillämpning. Ej heller kan pension beredas honom jämlikt militära tjänstepensionsreglementet den 17 maj 1935 (nr 167), då de i detta reglemente innefattade stadgandena beträffande icke-ordinarie befattningshavare träda i kraft först den 1 juli 1936.

Chefen för arméns centrala beklädnadsverkstad har gjort framställning om beredande av pension åt Svensson.

Arméförvaltningens intendents- och civila departement hava hemställt, att pension måtte utverkas åt Svensson till belopp av 1,872 kronor för år.

Departementen — som i anslutning till ett av Kungl. Maj:t tidigare meddelat beslut beträffande tjänstårsberäkning för vissa arbetare vid centrala beklädnadsverkstaden tillgodoräknat Svensson hela tjänstgöringen vid Drottningens centralkommitté och i enlighet härmed beräknat hans anställningstid i statstjänst till sammanlagt 19 år 6 månader 24 dagar — hava beträffande pensionsbeloppets bestämmande framhållit, att Svenssons under de senaste fem åren åtnjutna avlöning närmast motsvarade avlöningen inom vederbörlig ortsgrupp i 17 löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid försvarsväsendet, vilken löneklass utgör högsta löneklass i 14 lönegraden i samma löneplan. Med hänsyn härtill hava departementen utgått från det enligt militära tjänstepensionsreglementet bestämda pensionsunderlaget för e. o. befattningshavare i 14 lönegraden eller 2,640 kronor. Beträffande pensionsberäkningen hava departementen vidare anfört:

Emellertid är Svenssons avgång ur statstjänst föranledd av sjukdom, som gjort honom oförmögen till fortsatt tillfredsställande tjänstgöring. Med hänsyn härtill och då Svensson, därest nämnda reglemente nu varit i kraft och å honom tillämpligt, vid avgång ur tjänst skulle kunna räkna minst tio tjänstår, synes beloppet av Svensson tillkommande pension böra bestämmas till samma belopp, varmed sjukpension — under förutsättning att reglementet träder i kraft den 1 januari 1936 — enligt reglementet utgår till en under år 1936 ur tjänst avgående extra ordinarie befattningshavare, för vilken tillämpas ett pensionsunderlag av 2,640 kronor och vilken uppnått samma levnadsålder som Svensson samt före reglementets ikraftträdande men efter fyllda 21 år innehåft statsanställning i 19 år 6 månader 24 dagar. Beloppet av en dylik sjukpension utgör enligt departementens beräkningar 1,870 kronor, vilket belopp bör höjas till närmast högre med tolv jämnt delbara tal eller till 1,872 kronor.

Statskontoret, som tillstyrkt pension åt Svensson, har föreslagit, att pensionsbeloppet måtte bestämmas till 1,320 kronor, därvid statskontoret liksom departementen utgått från ett pensionsunderlag av 2,640 kronor, motsvarande $\frac{2}{3}$ av lönen å A-ort för e. o. befattningshavare i 17 löneklassen. Statskontoret har beträffande sin beräkning i övrigt anfört i huvudsak följande:

Vad angår beräkningen av antalet tjänstår vill statskontoret erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 april 1935 medgivit, att arbetare vid arméns centrala beklädnadsverkstad, å vilken tjänstepensionsreglementet för arbetare med ikraftträdandet erhållit tillämpning, finge såsom tjänstår för pension enligt nämnda reglemente tillgodoräkna anställningstid hos Drottningens centralkommitté i den omfattning, som enligt reglementet skulle hava gällt, därest anställningen innehåfts i statstjänst. Med hänsyn härtill vill det synas rimligt, att vid beräkning av tjänstår för Svensson liknande tillgodoräkning får äga rum.

Under denna förutsättning skulle, såsom departementen framhållit, Svensson kunna vid avgången åberopa en anställningstid av 19 år 6 månader 24 dagar. Med utgångspunkt från föreskrifterna i punkt 3 av övergångsbestämmelserna till militära tjänstepensionsreglementet skulle av sagda tid kunna för pension tillgodoräknas honom en tid av $\frac{1}{5}$ eller sålunda 15 år 7 månader 25 dagar.

Vid sådant förhållande synes pensionen för Svensson böra bestämmas till $\left(\frac{15 \times 2,640}{30} =\right)$ 1,320 kronor.

Ehuru Svensson icke är författningsenligt berättigad till pension, anser jag, att sådan förmån bör beredas honom. Vid beräkning av pensionsbeloppet synas, då Svensson före pensionsåldern avgått på grund av sjukdom, militära tjänstepensionsreglementets föreskrifter om sjukpension lämpligen böra tagas till utgångspunkt. Sjukpensionen skall enligt nämnda bestämmelser, där ej antalet tjänstår medför högre pension enligt ålderspensionsreglerna, utgöra 75 procent av hel pension, varvid dock skall iakttagas, att beloppet icke må överstiga den ålderspension, som skulle hava tillkommit befattningshavaren, därest han med oförändrat pensionsunderlag kvarstått i tjänsten till pensionsålderns inträde. Det torde vara befogat att i det föreliggande fallet räkna med ett pensionsunderlag av 2,640 kronor, motsvarande det för e. o. befattningshavare i 14 lönegraden bestämda, samt en pensionsålder av 63 år. Under sistnämnda förutsättning skulle Svensson sålunda komma att uppnå pensionsåldern vid utgången av maj månad 1940, vid vilken tidpunkt hans sammanlagda anställningstid, däri inberäknat hela tjänstetiden hos Drottningens centralkommitté, skulle hava uppgått till 23 år 11 månader 24 dagar. I anslutning till stadgandet i punkten 3 av övergångsbestämmelserna till militära tjänstepensionsreglementet torde Svensson, som icke erlagt några egna bidrag till sin pensionering, böra få för pension tillgodoräkna allenast $\frac{4}{5}$ av den sålunda beräknade anställningstiden eller alltså 19 hela år. Pensionen bör följaktligen bestämmas till $\left(\frac{19 \times 2,640}{30} =\right)$ 1,672 kronor, jämkat till närmast högre med tolv jämnt delbara tal eller 1,680 kronor.

Ämbetsverkens förslag avvika från den av mig förordade pensionsberäkningen såtillvida, att statskontoret uträknat pensionen såsom en vanlig ålderspension med tillgodoräknande av $\frac{4}{5}$ av den faktiska anställningstiden, varigenom erhållits ett lägre pensionsbelopp än som med hänsyn till avgångsorsaken synes skäligt, medan arméförvaltningens intendents- och civila departement, vilka konstruerat pensionen såsom en sjukpension, för tid efter militära tjänstepensionsreglementets beräknade ikraftträdande tillgodoräknat Svensson oavkortade tjänstår och härigenom kommit till ett pensionsbelopp, vilket synes vara alltför högt i betraktande av att Svensson ej haft att genom löneavdrag bidra till sin pensionering.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre föreståndaren vid arméns centrala beklädnadsverkstad Carl Axel Valfrid Svensson må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,680 kronor.

9:o.

Maskinisten Elienai Berg. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Berg är född den 14 april 1872 och alltså nära 64 år gammal; att han avlagt maskinistexamen vid navigationsskolan i Stockholm år 1900; att han efter fyllda 21 år varit anställd i statstjänst under en sammanlagd tid av 26 år 4 månader 9 dagar, nämligen *dels* såsom maskinskötare vid Södra Åbergfortet i Boden under tiden 21 februari—31 december 1910, *dels* såsom maskinist vid tygstationen i Boden under tiden 1 januari 1911—14 juni 1912, *dels* såsom förste maskinist vid arméns intendenturförråd i Boden under tiden 15 juni 1912—30 juni 1935, *dels ock* såsom maskinist av 1. klass vid samma förråd under tiden från och med den 1 juli 1935, från vilken sistnämnda anställning han beräknas komma att avgå den 30 juni 1936; samt att han enligt stat, som av arméförvaltningens intendentsdepartement fastställts för arméns intendenturförråd i Boden, från och med den 1 juli 1935 kommit i åtnjutande av lön, motsvarande 12 lönegraden i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän, och under de två närmaste åren dessförinnan uppburit avlöning i kontanter och in natura med — oavsett dyrtidstillägg — omkring 4,050 kronor för år.

Förrådschefen vid arméns intendenturförråd i Boden har hos arméförvaltningens intendentsdepartement gjort framställning om beredande av pension åt Berg.

Arméförvaltningens intendents- och civila departement hava hemställt, att pension måtte utverkas åt Berg till belopp av 1,572 kronor för år, och därvid anfört i huvudsak följande:

Enär maskinister icke torde vara att hänföra till arbetarpersonal, synes pension icke kunna beredas Berg jämlikt bestämmelserna i tjänstepensionsreglementet för arbetare.

I utlåtande den 26 november 1934 angående undantag från tillämpningen av tjänstepensionsreglementet för arbetare har statskontoret föreslagit, att, för åstadkommande av enhetlighet, bland annat de i då föreliggande utredning angivna maskinisterna inom försvarsväsendet skulle erhålla avlöning enligt extraordinariereglerne, alltså i förevarande fall enligt kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215), varmed vid kvarstående i tjänst skulle jämlikt föreskrift i kungörelsen den 31 januari 1936 (nr 23) följa pensionsrätt enligt militära tjänstepensionsreglementet från den 1 juli 1936. I yttrande den 15 maj 1935 i anledning av försvarsväsendets lönenämnds betänkande rörande revision av de vid kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) fogade tjänsteförteckningarna har arméförvaltningen föreslagit, att i tjänsteförteckningen A skulle upptagas, bland annat, befattning såsom maskinist av 1. klass med avlöning enligt 12 lönegraden i samma kungörelse, varigenom grunderna för nu ifrågavarande befattningshavares pensionering till följd av bestämmelserna i 1 § 2 mom. militära tjänstepensionsreglementet skulle hava blivit fastställda. Emellertid har sådan maskinist, varom nu är fråga, icke inrymts i den till kungörelsen den 9 januari 1936 (nr 2) angående ändring i vissa delar av kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) fogade tjänsteförteckningen A.

Några andra bestämmelser, enligt vilka Berg skulle kunna tillerkännas pension av statsmedel, finnas icke meddelade.

Då emellertid Berg vid sin förestående avgång ur statstjänst kommer att kunna återropa en anställningstid av omkring $26\frac{1}{3}$ år och han överskridit den ålder, 60 år, vid vilken han, därest hans befattning varit förenad med pensionsrätt, icke finge utan på särskilda skäl grundade beslut bibehållas i tjänst, synes det med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked kommer i åtnjutande av årligt understöd, svarande mot hans anställningstid i statstjänst och uppburna avlöningsförmåner.

Beträffande beräkningen av det föreslagna pensionsbeloppet, 1,572 kronor, hava departementen anfört i huvudsak följande:

Av utredningen framgår, att Berg från och med den 1 juli 1935 uppburit avlöning, motsvarande 12 lönegraden i förenämnda löneplan, samt att han under 2 år närmast därförut åtnjutit avlöning med i medeltal 4,050 kronor årligen, dyrtidstillägg oberäknat, vilket belopp i betraktande av Bergs tjänstetid närmast motsvarar lön för icke-ordinarie befattningshavare i 11 lönegraden (14 löneklassen) å G-ort. Pensionsunderlaget för icke-ordinarie befattningshavare, för vilken lön utgår enligt 12 lönegraden i nyss omförmälda löneplan, utgör enligt 30 § militära pensionsreglementet 2,304 kronor. För dylik befattningshavare med lön enligt 11 lönegraden utgör pensionsunderlaget 2,160 kronor.

Vid sin avgång ur tjänst den 30 juni 1936 har Berg efter fyllda 21 år varit i statstjänst sammanlagt 26 år 4 månader 9 dagar. Därest militära tjänstepensionsreglementet varit tillämpligt å Berg och nämnda reglemente nu ägt gällande kraft å icke-ordinarie befattningshavare, skulle Berg jämlikt bestämmelserna i 13 § 1 mom., jämförda med bestämmelserna i mom. 3 av övergångsbestämmelserna till samma reglemente, hava ägt såsom tjänstår tillgodoräkna fyra femtedelar av nyss angivna tid eller 21 år 1 månad $1\frac{1}{5}$ dagar.

Beloppet av en på detta sätt beräknad pension till Berg skulle med hänsyn tagen till bestämmelserna i 13 § 2 och 3 mom. samt 8 § militära tjänstepensionsreglementet enligt departementens uträkning uppgå till 1,572 kronor för år.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Berg till belopp av 1,512 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Då de vid arméns intendenturförråd anställda maskinisterna varken äro ordinarie befattningshavare eller blivit såsom extra-ordinarie tjänstemän upptagna i tjänsteförteckningen A i gällande kungörelse med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet, äga militära tjänstepensionsreglementets bestämmelser icke tillämpning å Berg. Såsom arméförvaltningens intendents- och civila departement i sitt i ärendet avgivna utlåtande framhållit, äro ej heller föreskrifterna i tjänstepensionsreglementet för arbetare tillämpliga i förevarande fall. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts rörande Bergs anställning i statens tjänst synes det emellertid skäligt, att han efter avgången må komma i åtnjutande av pension av statsmedel. Framställning härom bör i så fall avlåtas till riksdagen.

Den Berg tillkommande pensionen synes böra beräknas på följande sätt.

Berg har under de senaste åren uppburit lön närmast motsvarande avlöning i 14 löneklassen, ortsgrupp G, i den löneplan för extra ordinarie tjänstemän, som finnes intagen i förenämnda kungörelse den 22 juni 1928 (nr

215). Avlöningen på A-ort i samma löneklass utgör 3,240 kronor. Två tredjedelar av detta belopp eller 2,160 kronor torde böra tjäna som underlag vid beräkandet av pensionen.

I huvudsaklig överensstämmelse med vad arméförvaltningens intendents- och civila departement framhållit, skulle med utgångspunkt från övergångsbestämmelserna till militära tjänstepensionsreglementet kunna för pension räknas Berg tillgodo en tid av över 21 år.

I enlighet härmed synes pensionen för Berg böra bestämmas till $\left(\frac{21 \times 2,160}{30} = \right.$

1,512 kronor.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att Berg vid avgången ur tjänst kommer i åtnjutande av pension. Beträffande pensionsbeloppets beräkning ansluter jag mig till statskontorets förslag. Pensionen torde alltså böra bestämmas till 1,512 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid arméns intendenturförråd i Boden Elienai Berg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,512 kronor.

10:o.

Maskinisten Gustaf Richard Wallberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wallberg är född den 26 januari 1876 och alltså 60 år gammal;

att han varit anställd i statstjänst *dels* såsom arbetare (smideshantlangare) vid Karlsborgs fästningsbyggnader under skilda perioder åren 1893—1904 sammanlagt 10 år 10 månader 13 dagar, varav 7 år 1 månad 17 dagar efter fyllda 21 år, *dels* såsom arbetare (biträde vid elektriska installationer) vid Västerberget, Nya varvet, i Göteborg under tiden 1 februari 1905—1 april 1906 eller 1 år 2 månader 1 dag, *dels* såsom tygarbetare vid Karlsborgs tygstation under tiden 4 maj 1909—30 april 1912 eller 2 år 11 månader 27 dagar, *dels* såsom maskinist vid arméns intendenturförråd i Karlsborg under tiden 1 maj 1912—30 juni 1935 eller 23 år 2 månader, *dels ock* såsom maskinist av 1. klass vid samma förråd under tiden från och med den 1 juli 1935;

att han således den 1 juli 1936, då han beräknas komma att lämna sin maskinistanställning, kan åberopa en sammanlagd tjänstetid i statens tjänst efter 21 års ålder av tillhoppa 35 år 5 månader 15 dagar;

samt att han enligt stat, som av arméförvaltningens intendentsdepartement fastställts för arméns intendenturförråd i Karlsborg, från och med den 1 juli 1935 kommit i åtnjutande av lön, motsvarande 12 lönegraden i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän, och under de två närmaste åren dessförinnan uppburit avlöning i kontanter och in natura med — oavsett dyrtidstillägg — omkring 3,075 kronor för år.

Förrådschefen vid arméns intendenturförråd i Karlsborg har hos arméförvaltningens intendentsdepartement anhållit om utverkande av pension åt Wallberg.

Arméförvaltningens intendents- och civila departement hava hemställt, att pension måtte utverkas åt Wallberg till belopp av 1,716 kronor för år. Departementen hava därvid erinrat, att Wallberg författningsenligt icke syntes vara berättigad till någon pension samt att den av honom innehavda befattningen icke upptagits i den till kungörelsen den 9 januari 1936 (nr 2) angående ändring i vissa delar av kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) fogade tjänsteförteckningen A, varför militära tjänstepensionsreglementet icke blivit å honom tillämpligt, även om han kvarstått i tjänst utöver den 1 juli 1936, då sistnämnda reglementes stadganden beträffande icke-ordinarie befattningshavare träda i kraft.

Beträffande beräkningen av pensionen åt Wallberg hava departementen anfört i huvudsak följande:

Wallbergs avlöningsförmåner motsvara från och med den 1 juli 1935 lön enligt 12 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän. För vart och ett av de två närmast därförut förflutna åren har Wallberg uppburit lön — oavsett dyrtidstillägg — till ett belopp av i medeltal omkring 3,075 kronor för år, med hänsyn till Wallbergs tjänstetid närmast motsvarande lön enligt 9 lönegraden (12 löneklassen) för icke-ordinarie befattningshavare å C-ort. Mot nämnda lönegrader svarande pensionsunderlag utgöra enligt 30 § militära tjänstepensionsreglementet 2,304 kronor respektive 1,920 kronor.

Med tillämpning av samma grunder, som av departementen föreslagits i samtidigt avgivet utlåtande rörande pension åt maskinisten vid arméns intendenturförråd i Boden E. Berg, samt med hänsyn tagen till att Wallberg efter fyllda 21 år varit anställd i statens tjänst under en tid av 35 år 5 månader 15 dagar skulle pensionen åt Wallberg enligt departementens uträkning uppgå till 1,716 kronor för år.

Statskontoret, som tillstyrkt pension åt Wallberg till belopp av 1,596 kronor, har i ärendet avgivit utlåtande av i huvudsak enahanda innehåll som ämbetsverkets under nästföregående punkt återgivna utlåtande. Beträffande beräkningen av pensionsbeloppet har statskontoret anfört följande:

De av Wallberg under sistförflutna åren åtnjutna löneförmånerna synas närmast vara att jämställa med lön enligt 12 löneklassen, Ortsgrupp C, i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. Två tredjedelar av avlöningen enligt Ortsgrupp A inom samma löneklass, 2,880 kronor, utgöra 1,920 kronor, vilket sistnämnda belopp synes böra tjäna som underlag vid beräkandet av pensionen.

Den tid, Wallberg i pensionshänseende bör kunna tillgodoräkna, synes i överensstämmelse med föreskrifterna i militära tjänstepensionsreglementets övergångsbestämmelser, uppgå till 25 år.

Vid sådant förhållande torde Wallbergs pension kunna bestämmas till $\left(\frac{25 \times 1,920}{30} = \right)$ 1,600 kronor, vilket belopp för vinnande av delbarhet med tolv bör avrundas till 1,596 kronor.

Även jag tillstyrker, att pension beredes Wallberg. I fråga om beräkningen av pensionsbeloppet ansluter jag mig till statskontorets förslag allenast med den ändring, att det av statskontoret uträknade pensionsbeloppet synes böra för vinnande av delbarhet med tolv jämkas uppåt till 1,608 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid arméns intendenturförråd i Karlsborg Gustaf Richard Wallberg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,608 kronor.

11:o.

Maskinisten Erik Gustaf Hysing. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hysing är född den 12 december 1861 och sålunda 74 år gammal; att han varit anställd i statstjänst *dels* såsom maskinist vid tekniska högskolan under tiden 23 november 1890—1 oktober 1899, *dels ock* såsom maskinist vid Svea ingenjörkår under tiden från och med den 1 januari 1900; att han beräknas komma att avgå från maskinistbefattningen den 1 oktober 1936, vid vilken tidpunkt han kan åberopa en tjänstetid i statens tjänst av tillhoppa 45 år 7 månader 8 dagar;

att hans avlöning utgör 212 kronor 50 öre för månad jämte portionsersättning med 90 öre för dag samt fri bostad med bränsle och lyse, vilka naturaförmåner beräknats till ett värde av 65 kronor för månad, varför hans sammanlagda avlöningsförmåner hava uppskattats till — dyrtidstillägg oberäknat — 304 kronor för månad eller 3,648 kronor för år;

samt att han är anställd genom kontrakt med tre månaders uppsägning.

Chefen för Svea ingenjörkår har hos Kungl. Maj:t gjort framställning om utverkande av pension åt Hysing.

Arméförvaltningens civila departement har hemställt om pension åt Hysing till belopp av 1,920 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Sedan, enligt beslut av 1928 års riksdag, å vederbörliga stater uppförts ordinarie beställningar för, bland andra, maskinister vid truppförbanden, har Kungl. Maj:t genom brev den 31 december 1928 förordnat, bland annat, att den, som vid utgången av år 1928 uppehållit icke-ordinarie maskinistbefattning, finge medelst fullmakt antagas i ordinarie beställning, men att detta icke gällde den, som före 1929 års ingång uppnått 63 års ålder. Av berörda anledning har Hysing icke kunnat beredas anställning på stat, på grund varav han jämväl för tiden efter den 1 januari 1929 mot kontrakt bibehållits i tjänst såsom icke-ordinarie befattningshavare och mot samma kontanta arvode och förmåner in natura, som tidigare tillkommit honom. Såsom följd härav har Hysing icke i likhet med maskinister i allmänhet vid truppförbanden förvärvat pensionsrätt jämlikt bestämmelserna i militära tjänstepensionsreglementet. Ej heller lär Hysing äga pensionsrätt på grund av be-

stämmelserna i tjänstepensionsreglementet för arbetare den 30 juni 1934 (nr 443), då maskinister icke torde vara att hänföra till arbetarpersonal.

Beträffande pensionsbeloppets storlek har departementet yttrat:

Hysings avlöningsförmåner från Svea ingenjörkår — oavsett dyrtidstillägg — hava beräknats uppgå till 3,648 kronor för år under de senaste tre åren, vilket belopp med hänsyn till hans tjänstgöringstid närmast motsvarar lön enligt 9 lönegraden (12 löneklassen) å G-ort i den under 6 § i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen. Häremot svarande pensionsunderlag utgör enligt 30 § militära tjänstepensionsreglementet 1,920 kronor.

Vid sin avgång ur tjänst, som beräknas ske den 30 september 1936, har Hysing enligt departementets beräkning efter fyllda 21 år varit i statstjänst i sammanlagt 44 år 8 månader 7 dagar. Därest militära tjänstepensionsreglementet varit tillämpligt å Hysing, skulle han, jämlikt punkt 3 av övergångsbestämmelserna till samma reglemente, hava ägt såsom tjänstår tillgodoräkna två tredjedelar av denna tid eller 29 år 9 månader 15 dagar, vilken tid på grund av bestämmelserna i 13 § 3 mom. i militära tjänstepensionsreglementet synes böra avrundas till 30 tjänstår.

Beloppet av en på detta sätt beräknad pension till Hysing skulle alltså sammanfalla med det på angivet sätt bestämda pensionsunderlaget, 1,920 kronor.

Statskontoret, som tillstyrkt pension åt Hysing, har med tillämpning av de grunder, som av statskontoret tidigare förordats i liknande fall, ansett beloppet av pensionen böra beräknas på följande sätt:

De av Hysing åtnjutna avlöningsförmånerna motsvara närmast lön i 12 löneklassen å G-ort i gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän vid försvarsväsendet. I ortsgruppen A inom samma löneklass utgör avlöningen 2,880 kronor. Av detta belopp torde två tredjedelar eller 1,920 kronor böra tjäna som underlag vid beräkandet av pensionen.

Den tid Hysing innehaft anställning i statstjänst lärer vid avgång den 1 oktober 1936 uppgå till sammanlagt 45 år 7 månader 8 dagar. Då emellertid Hysing fått kvarstå i tjänst till en så hög levnadsålder som 74 år, anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att sagda anställningstid oavkortad lägges till grund för pensionsberäkningen. Hur stor del av anställningstiden, som bör tillmätas betydelse i förevarande hänseende, kan dock vara tveksamt. För sin del har statskontoret stannat för den uppfattningen, att den senaste tidpunkt, intill vilken enligt äldre bestämmelser en befattningshavare kunde medgivas anstånd med avsked, bör utgöra den gräns, utöver vilken ingen tjänstårsberäkning bör få förekomma, dock att under alla förhållanden denna gräns bör sättas senast vid en levnadsålder av 70 år. I enlighet med denna uppfattning synes Hysing böra få åberopa en anställningstid av 40 år 9 månader 19 dagar. Med utgångspunkt från föreskrifterna i punkt 3 av övergångsbestämmelserna till militära tjänstepensionsreglementet skulle av sagda tid kunna för pension tillgodoräknas honom en tid av 27 år 2 månader 12 dagar.

Vid sådant förhållande synes pensionen för Hysing böra bestämmas till

$$\left(\frac{27 \cdot 1,920}{30} \right) = 1,728 \text{ kronor.}$$

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Hysing. Beträffande tjänstårsberäkningen ansluter jag mig till statskontorets uppfattning, att vid en analogitillämpning av militära tjänstepensionsreglemen-

tets bestämmelser dylik beräkning icke bör få förekomma för tid efter det befattningshavaren uppnått en levnadsålder av 70 år. Jag anser alltså det av statskontoret föreslagna beloppet, 1,728 kronor, väl avvägt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid Svea ingenjörkår Erik Gustaf Hysing må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,728 kronor.

12:o.

Jordbruksarbetaren Johan Algot Lundgren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundgren är född den 19 november 1873 och således 62 år gammal;

att han sedan den 1 november 1889 eller alltså över 46 år varit anställd vid Herrevadsklosters kungsgård;

samt att Lundgrens avlöningsförmåner under de fem senaste åren uppgått till omkring 1,000 kronor för år, varutöver han icke åtnjutit några naturaförmåner.

Herrevadsklosters kungsgård överläts den 14 mars 1921 till Herrevadsklosters remontdepå efter att dessförrinnan hava varit utarrenderad till enskild person. Först med remontdepåns övertagande av kungsgården vann Lundgren statsanställning. Då Lundgren sålunda vid uppnåendet av 60 års ålder icke innehåft anställning i statens tjänst under minst 15 år, kan han icke komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Chefen för Herrevadsklosters remontdepå har hos arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjort framställning om pension åt Lundgren.

Arméförvaltningens fortifikations- och civila departement hava hemställt, att pension måtte utverkas åt Lundgren till belopp av 696 kronor för år. Departementen hava därvid framhållit, att omständigheterna i förevarande fall icke väsentligen skilde sig från dem, som vid 1934 års riksdag föranledde beviljande av en årlig pension till nämnda belopp åt vardera av förra arbetarna vid Herrevadsklosters kungsgård Karl Ferm och August Månsson (prop. nr 245, p. 7; riksd. skr. nr 278).

Statens pensionsanstalt har — med hänsyn till att två andra vid kungsgården anställda arbetare med i huvudsak samma tjänstgöringsförhållanden som Lundgren blivit tillerkända pension av 1934 års riksdag — förklarat sig icke hava något att erinra mot departementens framställning.

Statskontoret har i avgivet utlåtande av enahanda skäl tillstyrkt, att pension måtte utverkas åt Lundgren. Pensionsbeloppet borde dock enligt statskontorets förmenande begränsas till 600 kronor för år.

Ehuru Lundgren enligt gällande pensionsbestämmelser icke är berättigad till pension, anser jag likväl billigheten bjuda, att sådan förmån beredes honom. Vid avvägningen av pensionsbeloppet bör enligt min mening — liksom skedde i det av myndigheterna åberopade fallet vid 1934 års riksdag — viss hänsyn tagas till Lundgrens långvariga anställning vid Herrevadsklosters kungsgård, innan staten övertog driften vid kungsgården. Med beaktande härav och då omständigheterna i övrigt beträffande Lundgren ej nämnvärt skilja sig från de förhållanden, som förelågo i nyssberörda fall, har jag ansett mig böra tillstyrka, att pensionen för Lundgren bestämmes till samma belopp, som beviljades i nämnda fall, eller 696 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att jordbruksarbetaren vid Herrevadsklosters kungsgård Johan Algot Lundgren må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 696 kronor.

13:o.

Förre murarförmannen Ernst Richard Sköld. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sköld är född den 13 maj 1873 och således 62 år gammal;

att han under tiden 2 maj 1896—31 december 1934 innehaft anställning såsom murarförman vid arbetena å Carlstens f. d. fästning;

att hans arbete i allmänhet omfattat tiden från början av april till slutet av oktober varje år, men att han även under den övriga delen av året stått till förfogande, när så påfördrats;

att han tidvis jämväl tjänstgjort såsom tillförordnad tillsyningsman för såväl fästningen som landstormsförrådet i Marstrand;

samt att hans avlöning, som utgått i form av timpenning, under åren 1930—1934 uppgått till i medeltal 2,050 kronor för år.

Arméförvaltningens fortifikations- och civila departement hava — med förmälan att statens pensionsanstalt på grund av tidpunkten för Skölds avgång ur tjänst funnit honom icke vara författningsenligt berättigad till pension — hemställt om utverkande av pension åt Sköld till belopp av 1,008 kronor för år. Departementen hava därvid anfört, bland annat, följande:

Då Sköld kan åberopa en anställningstid i statens tjänst av omkring 40 år och då han till följd av sin ålder icke kan erhålla fortsatt anställning, synes det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han erhåller årligt understöd av statsmedel under sin återstående livstid. Till ledning vid beräkandet av pensionsbeloppet torde kunna tagas de grunder för pensionering av arbetare, som angivas i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585). Pensionen för en manlig arbetare med en anställningstid i statens tjänst, motsvarande Skölds, utgör enligt nämnda kungörelse 1,008 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Sköld till belopp av 696 kronor för år. Beträffande pensionsbeloppets beräkning har statskontoret anfört följande:

Statskontoret vill ej göra erinran mot att, såsom skett i tidigare fall, exempelvis i fråga om pension åt förre arbetaren C. G. Lindqvist (prop. nr 207/1935, p. 7; riksd. skr. nr 256/1935), föreskrifterna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) analogivis tillämpas vid fixerandet av pensionsbeloppet, men statskontoret kan, även med välvillig beräkning, icke finna anställningstiden styrkt med mera än 24 år. I enlighet härmed torde den Sköld tillkommande pensionen icke böra sättas till högre belopp än 696 kronor, att utgå på sätt departementen föreslagit.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna har jag ansett mig böra tillstyrka, att pension beredes Sköld. Med hänsyn till den omfattning, vari Sköld — enligt vad numera tillgänglig utredning givit vid handen — utfört arbete vid fästningen och då han jämväl under tiden mellan de egentliga arbetsperioderna stått till förfogande för förefallande göromål, har det syns mig skäligt, att pensionen bestämmes till 852 kronor eller ett belopp, motsvarande vad som jämlikt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) utgår vid en anställningstid uppgående till 25 men ej till 30 år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre murarförmannen vid arbetena å Carlstens f. d. fästning Ernst Richard Sköld må, räknat från och med den 1 januari 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 852 kronor.

14:o.

Förre gårdskarlen Per Axel Persson. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Persson är född den 31 juli 1869 och således 66 år gammal;

att Persson under tiden 1 oktober 1904—oktober 1911 under anställning hos dåvarande landshövdingen i Norrbottens län ombesörjt underhåll av vägar och planteringar samt hållande av vintervägar vid residenset och landsstatshuset i Luleå, för vilket arbete utgått årlig ersättning med 750 kronor av statsmedel, som i första hand utbetalats till landshövdingen, vilken därmed i sin tur avlönat Persson;

att han från och med den 1 juni 1913 till och med den 30 september 1935 — under större delen av denna tid vid sidan av vissa handräckningsgöromål åt vederbörande landshövding — för statens räkning såsom gårdskarll ombesörjt den yttre renhållningen vid Örebro slott mot ett årligt arvode av statsmedel, som från och med den 1 juli 1927 utgått med 500 kronor om året;

att Persson dessutom vid ifrågavarande ämbetsbyggnader för statens räkning utfört vissa andra arbeten, såsom sågning och huggning av ved ävensom sedan år 1916 skötsel av värmepannorna till de inom Örebro slott successivt utbyggda värmeledningsanläggningarna, för vilket sistnämnda arbete

han från och med den 1 juli 1929 uppburit en årlig ersättning med 1,215 kronor.

Genom beslut den 14 december 1935 har statens pensionsanstalt, som funnit Perssons anställning i statens tjänst före den 31 juli 1929 uppnådda 60 levnadsår icke under sammanlagt minst 15 år hava utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla, ansett sig förhindrad tilldela Persson pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585).

Länsstyrelsen i Örebro län har hemställt, att pension måtte utverkas åt Persson, därvid länsstyrelsen såsom sin mening framhållit, att arbetet med renhållning, sågning och huggning av ved samt sedermera skötseln av värmeledningsanläggningarna utgjort Perssons huvudsakliga förvärvskälla. Länsstyrelsen har till stöd för sin hemställan åberopat en till 1935 års riksdag gjord framställning om pension åt gårdskarlen vid länsresidenset i Växjö F. Karlsson (prop. nr 207, p. 15; bankoutsk. utl. nr 45, p. 37).

Statskontoret har i ärendet anfört i huvudsak följande:

I betraktande av den korta tid Persson varit anställd i statstjänst i egentlig mening, synes det statskontoret tveksamt, huruvida Persson bör tillerkännas understöd i annan form än genom gratifikation i ett för allt. Med hänsyn till 1935 års riksdags beslut i fråga om pension åt gårdskarlen vid länsresidenset i Växjö F. Karlsson — i vilket fall omständigheterna synas väsentligen likartade med förevarande — vill statskontoret emellertid icke motsätta sig, att pension tillerkännes Persson. Pensionsbeloppet torde därvid skäligen kunna bestämmas till 504 kronor.

Med hänsyn till den omfattning, vari Persson, enligt vad tillgänglig utredning giver vid handen, utfört arbete för statens räkning, vill jag icke motsätta mig, att pension beviljas honom utan hinder därav, att den tid, varunder han i statsanställning haft sin huvudsakliga sysselsättning, delvis infaller efter det Persson uppnått 60 års ålder. Mot det av statskontoret förordade beloppet — som något understiger vad som enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) skulle utgått vid en anställningstid av 15 år — har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre gårdskarlen hos länsstyrelsen i Örebro län Per Axel Persson må, räknat från och med den 1 oktober 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

15:o.

Förre schaktmästaren Erik Petter Nestor. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nestor är född den 9 juni 1875 och således 60 år gammal;

att han under tiden 1 mars 1915—28 februari 1935 varit anställd i statens tjänst under sammanlagt 15 år 2 månader 15 dagar, därav såsom

schaktmästare vid södra Sveriges statsarbeten från och med den 9 december 1921 till och med den 13 augusti 1924 eller under en tid av 2 år 8 månader 5 dagar och såsom schaktmästare vid statens arbetslöshetskommission under tiden 15 februari 1925—28 februari 1935 eller under en tid av 10 år 14 dagar;

att han lämnat sin sistnämnda anställning på grund av sjukdom;

att Nestor under sin anställning vid södra Sveriges statsarbeten och arbetslöshetskommissionen tjänstgjort såsom platsledare och tidvis även såsom redogörare;

att han sedan den 1 januari 1932 åtnjutit kontant lön av 5,100 kronor för år ävensom fri bostad;

samt att han på grund av sjukdom är för framtiden oförmögen att genom arbete försörja sig.

Statens arbetslöshetskommission har hemställt, att pension måtte utverkas åt Nestor till belopp ej understigande 1,200 kronor.

Statskontoret har i ärendet anfört följande:

I sin egenskap av schaktmästare torde Nestor närmast vara att hänföra till kategorien arbetsledande förmän.

Pensionsfrågan för denna personalgrupp har upptagits till behandling i det av statskontoret den 26 november 1934 avgivna utlåtandet angående undantag från tillämpningen av tjänstepensionsreglementet för arbetare. Ämbetsverket pekade därvid på den av föredragande departementschefen i propositionen nr 222 till 1934 års riksdag hävdade uppfattningen, att förmännen i allmänhet borde anses falla under arbetarpensionsreglementet och att en anslutning till tjänstemannapensioneringen borde ifrågakomma endast i särskilda undantagsfall, nämligen då vederbörande arbetsledande förman intoge en löneställning, som mera avsevärt avveke från övriga arbetares lönevillkor. Även statskontoret hade för sin del efter verkställd undersökning funnit, att dessa förmän i allmänhet icke intoge en sådan särställning i förhållande till arbetare inom samma yrkesgrupp — vare sig i fråga om arbetsuppgifter eller i avlöningshänseende — att pensionsfrågan för dem borde ordnas på annat sätt än genom anslutning till arbetarpensionsreglementet.

Av handlingarna framgår, att den sista och ojämförligt största delen av Nestors anställningstid i statstjänst hänför sig till hans tjänstgöring vid södra Sveriges statsarbeten och statens arbetslöshetskommission. Såvitt statskontoret kan finna, torde de av nämnda institutioner bedrivna arbetena — ur synpunkten av däri sysselsatta arbetares pensionering — närmast vara att jämföra med de genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg anordnade hamn- och vägbyggnadsarbetena. Statskontoret vill härvid erinra, att arbetare vid sistnämnda arbeten icke ansetts falla under arbetarpensionsreglementet, utan att de enligt ett uttalande av föredragande departementschefen i nyssnämnda proposition nr 222 syntes vara att hänföra under de mera summariska pensioneringsbestämmelser, vilka sedermera kommit till uttryck i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst. I samma riktning yttrade sig statskontoret i förberörda utlåtande, då ämbetsverket — under erinran att det för arbetarpensionsreglementets tillämplighet krävdes, att vederbörande arbetare fyllde ett fortlöpande behov av arbetskraft

samt att för honom gällde en arbetstid av normal omfattning — framhöll, att bland andra arbetare vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ifrågavarande arbeten icke kunde räknas till denna kategori.

I anslutning härtill och med hänsyn till vad övrigt i ärendet upplysts rörande Nestors anställning får statskontoret som sin uppfattning uttala, att förutsättningarna för tillämpning av de summariska pensioneringsbestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 i förevarande fall äro för handen. Vid sådant förhållande lär den närmare prövningen av pensionsfrågan ankomma på statens pensionsanstalt.

För den händelse den pension, vilken sålunda med tillämpning av de summariska pensioneringsbestämmelserna kan komma att tillerkännas Nestor, skulle anses lägre än som är rimligt med hänsyn till den relativt höga löneställning Nestor intagit, torde, sedan pensionsanstaltens beslut fattats, kunna tagas under övervägande, huruvida genom särskild framställning till riksdagen någon tilläggspension bör utverkas.

Enär, på sätt statskontoret framhållit, den hos statens arbetslöshetskommission anställda arbetarpersonalen icke torde kunna anses fylla ett fortlöpande behov av arbetskraft, synes tjänstepensionsreglementet för arbetare icke kunna vinna tillämpning å Nestor, vilken närmast varit att hänföra till kategorien arbetsledande förmän. Däremot torde förutsättningar vara för handen för beredande åt Nestor av pension enligt de genom kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) meddelade mera summariska pensionsbestämmelserna för arbetarpersonal. Då antalet tjänstår för Nestor utgör något över 15, synes denne enligt sistnämnda bestämmelser kunna erhålla pension till belopp av 540 kronor för år. Detta pensionsbelopp förefaller emellertid vara alltför lågt i förhållande till den av Nestor åtnjutna avlöningen och i betraktande av de arbetsuppgifter, som åvilat honom. Såsom statskontoret antytt, föreligger emellertid beträffande arbetsledande förmän, hänförliga under tjänstepensionsreglementet för arbetare, möjlighet att i fall, då vederbörande i avlöningshänseende och i fråga om arbetsuppgifter intager en särställning, efter prövning av Kungl. Maj:t skapa en förbättrad ställning i pensionshänseende genom vederbörandes anslutning till tjänstemannapensioneringen. I analogi härmed synes det skäligt, att även sådana arbetare, å vilka visserligen på grund av arbetets natur tjänstepensionsreglementet för arbetare icke är tillämpligt men vilka personligen haft en längre tids fortlöpande anställning i statstjänst samt vilka — i likhet med Nestor — haft mera krävande arbetsuppgifter och högre avlöningsförmåner än vad vanligen är fallet beträffande arbetsförmän, komma i åtnjutande av något högre pension än som följer av en tillämpning av kungörelsen den 7 december 1934. Jag anser det böra ifrågasättas, att i de sannolikt relativt få fall, där ur nu angivna synpunkter dylik högre pension kan vara motiverad, till vederbörande får — i stället för pension enligt nämnda kungörelse — utgå en enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens bestämmande i varje särskilt fall efter omständigheterna avvägd förhöjd pension. I enlighet med vad nu anförts tillstyrker jag, att hos riksdagen utverkas pension till Nestor. Då hans anställning i statens tjänst emellertid endast uppgår till omkring 15 år,

lärer pensionsbeloppet böra begränsas till 1,008 kronor, att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer alltså, att Kunql. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre schaktmästaren vid statens arbetslöshetskommision Erik Petter Nestor må, räknat från och med den 1 mars 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,008 kronor.

16:o.

Verkmästaren Alfred Magnusson. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Magnusson är född den 29 maj 1871 och således 64 år gammal;

att han varit anställd *dels* under vart och ett av åren 1890—1904 såsom lastare vid statens järnvägar under en tid av minst sex månader årligen, *dels* under tiden 24 april 1908—14 maj 1910 såsom timmerman vid Trollhätte kanal- och vattenverk, *dels* under tiden från oktober 1914 till juli 1918 såsom verkmästare hos den entreprenörfirma, som omhänderhaft byggnaden av statens fiskehamn i Grundsund, *dels ock* från och med den 1 augusti 1918 såsom verkmästare vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnbyggnadsarbeten;

att han beräknas komma att lämna sin anställning hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 30 juni 1936, vid vilken tidpunkt den sammanlagda tid, varunder han efter fyllda 21 år utfört arbete för statens räkning — anställningen hos förenämnda entreprenörfirma inberäknad — kan uppskattas till något över 30 år;

samt att hans avlöningsförmåner från och med år 1930 uppgått till 3,840 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om utverkande av pension till skäligt belopp åt Magnusson.

Statskontoret har i ärendet avgivit utlåtande av i huvudsak samma innehåll som ämbetsverkets under nästföregående punkt återgivna yttrande.

Såvitt på tillgängliga handlingar grundad beräkning giver vid handen, föreligga beträffande Magnusson författningsenliga förutsättningar för beviljande av pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) till belopp av högst 1,008 kronor. Då även i förevarande fall föreligga sådana omständigheter, som föranlett mig att under nästföregående punkt förorda beredande av särskild pensionsförmån, tillstyrker jag, att förslag förelägges riksdagen om pension åt Magnusson från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Beloppet av denna pension synes skäligen böra bestämmas

till 1,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att verkmästaren vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnbyggnadsarbeten Alfred Magnusson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,500 kronor.

17:o.

Expeditionsvakten Johan Fredrik Gimström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Gimström är född den 6 september 1857 och således 78 år gammal;

att han sedan den 1 maj 1917 eller nära 19 år varit anställd såsom expeditionsvakt hos djurgårdskommissionen mot ett årligt arvode, vilket sedan den 1 februari 1920 uppgått till 2,700 kronor;

samt att Gimström, som under åren 1878—1915 innehaft befattning såsom munsänk vid hovstaten, därifrån åtnjuter en årlig pension av 1,000 kronor.

Djurgårdskommissionen har hemställt om åtgärder för beredande av pension åt Gimström.

Statskontoret har i ärendet anfört följande:

Av handlingarna framgår, att Gimström vid tiden för tillträddandet av sin befattning hos djurgårdskommissionen uppnått en levnadsålder av bortåt 60 år. Även om med hänsyn härtill tvekan kan råda, huruvida pension av statsmedel bör utverkas i förevarande fall, vill statskontoret likväl på grund av vad upplyst blivit rörande Gimströms anställning hos kommissionen icke motsätta sig att så sker. I betraktande av att Gimström tidigare tillerkänts pension från hovstaten med 1,000 kronor anser sig statskontoret emellertid icke kunna förorda, att pensionen för ifrågavarande anställning bestämmes till högre belopp än förslagsvis 600 kronor.

Då jag ansett mig kunna biträda statskontorets förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att expeditionsvakten hos djurgårdskommissionen Johan Fredrik Gimström må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

18:o.

Kontrollören vid brännvinstillverkningen Carl Emil Bäckman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bäckman är född den 6 juli 1866 och således 69 år gammal;

att han efter år 1892 avlagd examen vid Ultuna lantbruksinstitut tjänst-

gjort såsom lärare vid statsunderstödda lantbruksskolor under omkring 4 år;

att han under tiden därefter till år 1919 dels drivit eget lantbruk och dels omkring 11 år innehaft anställning såsom lantbruksinspektör vid trävarubolag i Norrland;

att han från och med tillverkningsåret 1919/1920 innehaft av kontrollstyrelsen meddelade förordnanden såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen och i denna egenskap tjänstgjort vid sulfidbrännerier inom Gävle överkontrollörsdistrikt, senast vid Karskärs sulfidspitfabrik;

att hans tjänstgöring vid brännvinstillverkningen kommer att upphöra med utgången av nu löpande tillverkningsår, enär han då uppnått den ålder — 70 år — vid vilken förlängt förordnande såsom kontrollör icke vidare av kontrollstyrelsen meddelas;

att hans tjänstgöring varit av följande omfattning, nämligen:

tillverkningsåret	1919/1920	274 dagar	tillverkningsåret	1927/1928	291 dagar
»	1920/1921	361 »	»	1928/1929	365 »
»	1921/1922	215 »	»	1929/1930	365 »
»	1922/1923	37 »	»	1930/1931	365 »
»	1923/1924	102 »	»	1931/1932	270 «
»	1924/1925	260 »	»	1932/1933	365 »
»	1925/1926	365 »	»	1933/1934	365 »
»	1926/1927	365 »	»	1934/1935	365 » :

att hans tjänstgöring under tillverkningsåret 1935/1936 kan beräknas komma att omfatta hela året;

att han vid utgången av tillverkningsåret 1935/1936 varit förordnad såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen under tillhoppa 17 tillverkningsår — därav de sista 10 åren i en följd, fränsett avbrott under sammanlagt omkring 5 $\frac{1}{2}$ månader på grund av strejk och nedlagd drift — med en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid av omkring 14 år;

att han i ersättning för sitt arbete såsom brännvinskontrollör uppburit dag-arvode, vilket till och med tillverkningsåret 1925/1926 utgjort 9 kronor samt under tiden därefter 9 kronor 50 öre;

samt att Bäckman, som är gift och i äktenskapet har en 16 år gammal dotter, saknar förmögenhet och icke äger annan inkomst än arvodet såsom brännvinskontrollör.

Hos Kungl. Maj:t har Bäckman anhållit att komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

Kontrollstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Bäckman till belopp av 1,488 kronor för år, att utgå från och med den 1 oktober 1936, och därvid anfört i huvudsak följande:

Då befattning såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen i regel antingen utövas såsom bisyssla vid sidan av annan förvärvsverksamhet eller ock innehaves av tidigare från annan tjänst pensionerad befattningshavare, hava brännerikontrollörerna icke kunnat inbegripas under några allmänna pensionsbestämmelser. Även om någon generell dylik rätt för brännerikontrol-

lörerna sålunda icke förefinnes, kunna fall likväl inträffa, då tjänstgöringsförhållandena gestaltat sig på sådant sätt, att pension i särskild ordning skäligen bör beredas sådan tjänsteman.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 68, punkten 2, till 1923 års riksdag beviljade riksdagen förre kontrollören vid brännvinstillverkningen N. Adrian pension till ett belopp av 1,080 kronor för år. Denne hade vid sin avgång ur tjänst varit förordnad såsom brännerikontrollör under 34 tillverkningsår med en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid av omkring 15 år och under de senaste tio åren tjänstgjort i genomsnitt $6\frac{1}{2}$ månader om året.

Däremot hava ansökningar om pension från brännerikontrollörer i vissa fall av Kungl. Maj:t avslagits. I dessa fall hade tjänstgöringstiden omfattat allenast en kortare tid varje år och den effektiva tjänstgöringen icke för någon av sökandena uppgått till sammanlagt tio år.

Enligt kontrollstyrelsens mening äro tjänstgöringsförhållandena i det nu föreliggande fallet av beskaffenhet att i lika hög grad som beträffande Adrian utgöra skäl för pension.

Beträffande beräkningen av pensionsbeloppet har styrelsen ansett sig böra utgå från de regler, som tillämpats vid fastställandet av pension åt viss personal vid kontrollen över sockerbeskattningen vid omläggningen år 1922 av nämnda kontroll och vid kontrollens upphörande år 1929. Nämnda regler, vilka finnas återgivna i propositionen nr 111 (sid. 5 och 6) till 1929 års riksdag, inneburo bland annat, att pensionens belopp skulle avpassas efter tjänstårens antal, därvid varje år, varunder vederbörande innehaft förordnande, skulle räknas såsom helt tjänstår under förutsättning, att tjänstgöringen omfattat minst nio månader av året, under det att vid kortare tjänstgöring endast den tid skulle tillgodoräknas, varunder tjänstgöring ägt rum. Pensionen bestämdes på det sätt, att för varje tjänstår tillgodoräknades visst belopp, som för sockerkontrollörer under viss förutsättning utgjort 60 kronor och beräknats med utgångspunkt från ett dagarvode av 8 kronor. För Bäckman har emellertid gällt ett dagarvode av 9 kronor för tiden t. o. m. tillverkningsåret 1925/26 samt 9 kronor 50 öre för tiden därefter, motsvarande ett årsbelopp av $\frac{90}{80}$ av 60 kronor = 67 kronor 50 öre för tillverkningsåren 1919/20,

1920/21 och 1925/26 och $\frac{95}{80}$ av 60 kronor = 71 kronor 25 öre för tillverkningsåren 1926/27—1935/36. För tillverkningsåren 1921/22—1924/25, då effektiva tjänstgöringstiden understigit nio månader av året, skulle årsbeloppen, beräknade i förhållande till den effektiva tjänstetiden, utgöra respektive 40 kronor 31 öre, 6 kronor 94 öre, 19 kronor 13 öre och 48 kronor 75 öre.

Summan av årsbeloppen skulle således uppgå till 1,030 kronor 13 öre, vilket i nyreglerad pension skulle motsvara ett belopp av 1,488 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört att, såvitt statskontoret hade sig bekant, pensionering av brännerikontrollör tidigare förekommit allenast i ett fall, nämligen då brännerikontrollören N. Adrian efter att under 34 tillverkningsår hava varit förordnad som kontrollör med en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid av omkring 15 år på grund av ömmande omständigheter av 1923 års riksdag tillerkändes pension. I avgivet utlåtande i detta ärende hade kontrollstyrelsen anfört bland annat, att enär Adrian, fränsett några äldre pensionerade underofficerare, vore den ende brännvinskontrollör, vil-

ken haft så lång tjänstgöring som över 30 år, någon fara för efterföljd av andra sökande icke kunde föränledas av bifall till Adrians framställning. Styrelsens uttalande hade åberopats av såväl bankoutskottet som riksdagen. I förevarande fall hade sökanden först efter en uppnådd levnadsålder av 53 år vunnit anställning som kontrollör vid brännvinstillverkningen och innehåft förordnande å sådan befattning under allenast 17 tillverkningsår. På grund härav och då befattningen som kontrollör vid brännvinstillverkningen med hänsyn till befattningens karaktär av bisyssla icke ansetts böra vara förenad med pensionsrätt, funne sig statskontoret icke kunna tillstyrka bifall till den föreliggande framställningen om pension.

Med anledning av vad statskontoret sålunda anfört har *kontrollstyrelsen* i ett förnyat utlåtande i ärendet utförligt utvecklat och motiverat sin ståndpunkt. I detta utlåtande, beträffande vilket jag i övrigt hänvisar till handlingarna, har styrelsen anfört bland annat följande:

Vid tillstyrkandet av Bäckmans pensionsansökning har styrelsen utgått från den uppfattningen, att Bäckmans tjänstgöring såsom brännerikontrollör icke varit att betrakta såsom bisyssla. Tjänstgöringen för Bäckman har nämligen i anmärkningsvärt hög grad pågått utan avbrott och därför kommit att för honom utgöra en stadigvarande syssla, som icke möjliggjort för honom att utöva annan förvärvskälla under några mellantider.

Avgörande för frågan, huruvida en kontrollörsbefattning bör bedömas såsom bisyssla eller icke, är å ena sidan i vilken utsträckning kontrollören dagligen är upptagen av sin tjänstgöring och å andra sidan huru stor del av året befattningen tager sin innehavare i anspråk.

Omfattningen av brännerikontrollörs dagliga tjänstgöring framgår av bestämmelserna om anordningen av kontrollen över brännvinstillverkningen [förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin, instruktionen den 29 juni 1926 (nr 315) för tjänstemännen vid kontrollen över brännvinstillverkningen ävensom av kontrollstyrelsen med stöd av dessa författningar utfärdade särskilda föreskrifter]. Enligt författningarna förutsattes, att brännerierna skola vara underkastade fortlöpande bevakning under tillverkningstiden. Kontrollören måste anses bunden av sina åligganden vid bränneriet i sådan omfattning för varje dag, att befattningen under tillverkningstiden är att betrakta såsom en heltidstjänst, som icke kan utövas samtidigt med annat väsentligt förvärvsarbete. Brännerikontrollörs avlöning, vilken utgör 9 kronor 50 öre om dagen jämte oreglerat dyrtidstillägg, är tillmätt såsom för hel dagstjänst. Det bränneri, där Bäckman senast under en följd av år stadigvarande tjänstgjort — Karskärs sulfitspritfabrik — är en av landets största spritfabriker med en årlig tillverkning av omkring 3 miljoner normalliter.

Beträffande den tid under varje år, som brännerikontrollör tages i anspråk för tjänstgöring, råder väsentliga olikheter, beroende på det slag av brännerier, vid vilket kontrollören har att fullgöra sin tjänstgöring. De flesta brännerierna, nämligen de s. k. lantbruksbrännerierna, vilka äro 104 till antalet, äro i verksamhet allenast en kortare del av året, 3 à 5 månader. Av denna anledning har styrelsen ansett kontrollörsbefattningarna vid nämnda slag av brännerier äga karaktären av bisyssla och därför skäligen icke kunna grunda rätt till pension. Övriga brännerier utgöras av 25 industribrännerier, vilka till skillnad från lantbruksbrännerierna normalt äro i gång under hela året.

Vid dessa brännerier erbjuder alltså tillverkningens stadigvarande beskaffenhet ett underlag för en fast tjänstgöring året om för kontrollörerna. Enligt bestämmelse i 1908 års ordningsstadga för brännvinsbrännerierna i riket gällde emellertid, på grund av förhållanden, som sammanhänge med sättet för skattens uttagande, att kontrollör ej fick under ett tillverkningsår tjänstgöra längre tid än 9 månader vid samma bränneri. Denna bestämmelse medförde, att för vart och ett av ifrågavarande brännerier erfordrades tillgång till minst två kontrollörer. Med denna uppdelning av kontrollörstjänstgöringen under året erhöll varje kontrollör i allmänhet arbete under allenast högst omkring sex månader. I mera sällsynta fall kunde emellertid en kontrollör beredas tjänstgöring vid olika brännerier, så att hans tjänstgöring kunde komma att omfatta längre tid årligen. Men i allmänhet hade tjänstgöringen jämväl vid industribrännerierna på grund av avbrotten i densamma så föga stadigvarande karaktär för kontrollörerna, att deras anställning så gott som undantagslöst hade bisysslas natur. Det var mot bakgrunden av dessa tidigare rådande förhållanden, som kontrollstyrelsen i sitt utlåtande rörande pension åt kontrollören Adrian ansåg sig kunna göra det av statskontoret åberopade uttalandet, att någon fara för efterföljd av andra sökande icke kunde förändras av bifall till Adrians framställning. Förhållandena hava emellertid sedermera förändrats därhän, att frågan om beviljande av pension åt kontrolltjänstemän å detta område numera måste bedömas på ett annat sätt än vad kontrollstyrelsen ansåg sig kunna göra vid nyssnämnda tidpunkt.

Det antal brännerikontrollörer, som under tillverkningsåret 1934/1935 hade tjänstgöring under så lång tid, att inkomsten härav kunde anses utgöra deras väsentligaste förvärvskälla, var 15. Av dessa tjänstgjorde 10 under fulla 12 månader; av de återstående 5 hade ingen tjänstgöring under kortare tid än 9 månader. Av berörda 15 kontrollörer åtnjöto 11 redan pension av statsmedel, varför allenast 4 av dem framdeles skulle kunna ifrågakomma till pension i egenskap av brännerikontrollörer. Hela antalet förordnade kontrollörer vid samtliga såväl lantbruks- som industribrännerier under samma tillverkningsår utgjorde 152.

Då kontrollörsbefattningen för Bäckman — i motsats till vad fallet är med flertalet kontrolltjänstemän — torde få anses ha utgjort en huvudsyssla och då Bäckman, som innehåft sådan befattning under 17 tillverkningsår, icke åtnjuter pension för annan anställning, har jag ansett mig kunna tillstyrka, att pension av statsmedel beredes honom, oaktat han först vid relativt hög ålder tillträtt befattningen. Det av kontrollstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet, 1,488 kronor, har jag funnit mig böra godtaga.

På grund härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kontrollören vid brännvinstillverkningen Carl Emil Bäckman må från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom kontrollör upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,488 kronor.

19:o.

Läroverksvaktmästaren Ida Josefina Bäckström, född Bergmark. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bäckström är född den 16 maj 1867 och således 68 år gammal;

att hon sedan den 1 juli 1905 varit anställd såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Luleå;

att hon beräknas komma att lämna vaktmästarbefattningen den 1 juli 1936, vid vilken tidpunkt hon sålunda innehåft befattningen i 31 år;

att hennes årliga löneförmåner senast utgjort *dels* kontant lön om 2,100 kronor, *dels* extra ersättning för städning till belopp av 730 kronor, *dels* ock fri bostad jämte lyse och vedbrand, vilka naturaförmåner uppskattats till ett årligt värde av 800 kronor;

samt att hon från och med den 17 september 1925 från riksförsäkringsanstalten uppbär en årlig livränta å 533 kronor 34 öre, utgörande ersättning för ett den 22 november 1924 genom olycksfall i tjänsten ådraget lyte.

Lokalstyrelsen vid högre allmänna läroverket i Luleå har anhållit om utverkande av pension åt Bäckström samt därvid tillika hemställt, att vid pensionsbeloppets bestämmande avdrag icke måtte göras för den ersättning, hon ägde uppbära från riksförsäkringsanstalten.

Skolöverstyrelsen har hemställt om pension åt Bäckström till belopp av 1,584 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Den av Bäckström uppehållna vaktmästarbefattningen är att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i ett år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för förste vaktmästare. Full pension har åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor för år vid en levnadsålder av omkring 65 år och en tjänstålder av minst 30 år. I överensstämmelse härmed synes jämväl åt Bäckström böra beviljas pension till nämnda belopp. Beträffande frågan, huruvida från detta belopp skall avdragas ett belopp motsvarande den till Bäckström utgående livräntan, instämmer skolöverstyrelsen i lokalstyrelsens hemställan, att så icke måtte ske.

Riksförsäkringsanstalten har i ett till statskontoret i ärendet avgivet yttrande anfört i huvudsak följande:

Därest Bäckström enligt anställningsvillkoren varit tillförsäkrad ålders- eller invalidpension, som till minst en tredjedel bekostats av statsmedel, skulle i enlighet med bestämmelserna i 11 § olycksfallsförsäkringslagen avdrag å livräntan hava ägt rum för den del av till Bäckström utgående dylik pension, som svarade mot bidraget av statsmedel. Avdrag å livräntan kan däremot icke äga rum för det understöd, som må komma att tillerkännas Bäckström på grund av nu ifrågakomna framställning. Därest Bäckström icke skall komma i bättre ställning, än som skulle hava skett om hon enligt anställningsvillkoren varit tillförsäkrad pension, bör vid bestämmandet av eventuellt understöd hänsyn sålunda tagas till den från riksförsäkringsanstalten utgående livräntan.

Statskontoret har, i anslutning till vad riksförsäkringsanstalten anfört, ansett pensionen böra bestämmas till ett belopp av 1,584 kronor, minskat med den till Bäckström utgående livräntan.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Bäckström. Med hänsyn till den till Bäckström utgående olycksfallslivräntan torde det av skolöverstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet böra något minskas. Dock torde det ej böra ifrågakomma att, såsom statskontoret påyrkat, avdraga hela livräntebeloppet, vilket bland annat skulle med avseende å tilläggsförmåner göra Bäckström sämre ställd än om livränta ej utgått. Jag vill förorda, att pensionen bestämmas till 1,200 kronor om året. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Luleå Ida Josefina Bäckström, född Bergmark, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,200 kronor.

20:o.

Läroverksvaktmästaren Jöns Åkesson Ekberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ekberg är född den 27 mars 1866 och således nära 70 år gammal;

att han under tiden 1 november 1884—31 oktober 1890 varit fast anställd vid Vendes artilleriregemente;

att han sedan den 1 oktober 1917 varit anställd såsom eldare och gymnastikvaktmästare vid högre allmänna läroverket i Lund, från vilken befattning han beräknas komma att avgå den 1 oktober 1936;

samt att hans avlöningsförmåner under de senaste åren utgjort kontant lön å 2,300 kronor för år samt fri bostad jämte bränsle och lyse, vilka sistnämnda förmåner uppskattats till ett värde av omkring 500 kronor efter ortens pris, ävensom dyrtidstillägg, senast utgörande 16 procent å 2,800 kronor.

Ekberg har hos skolöverstyrelsen gjort framställning om pension samt därvid, under åberopande av ett tidigare riksdagsbeslut i liknande ärende, tillika anhållit, att hans militäranställning måtte få tillgodoräknas honom vid pensionens bestämmande.

Rektorn vid högre allmänna läroverket i Lund har tillstyrkt framställningen.

Skolöverstyrelsen har hemställt om pension åt Ekberg till belopp av 1,104 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Den av Ekberg innehavda befattningen såsom eldare och gymnastikvaktmästare är att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i ett år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för andre vaktmästare vid högre allmänt läroverk samt för vakt-

mästare vid de flesta av de dåvarande realskolorna. Full pension har åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,320 kronor för år vid en levnadsålder av omkring 65 år och en tjänstålder av minst 30 år.

Ekberg kommer att vid avskedstagandet den 1 oktober 1936 hava tjänstgjort endast högst 19 år vid läroverket. Han anhåller emellertid i ansökningsen att få tillgodoräkna 6 år, under vilka han varit fast militäranställd, och han åberopar därvid ett beslut, varigenom 1929 års riksdag (prop. nr 27, p. 8; riksd. skr. nr 215, sid. 32) beviljade gymnastikvaktmästaren vid högre allmänna läroverket å Östermalm i Stockholm Karl Johan Lindström — i stället för honom av 1928 års riksdag (prop. nr 182, p. 2; riksd. skr. nr 352, sid. 24) tillerkänt pensionsbelopp av 1,356 kronor — en årlig pension av 1,584 kronor, därvid riksdagen uttalade, att riksdagen funnit billighetsskäl tala för att av Lindström åberopad stamanställning vid Svea artilleriregemente finge tillgodoräknas honom i pensionshänseende.

Med hänsyn till ifrågavarande riksdagsbeslut finner överstyrelsen det skäligt, att Ekbergs anställning vid Vendes artilleriregemente får tillgodoräknas honom för pension. Vid bifall härtill skulle Ekberg kunna tillgodoräkna sammanlagt 25 tjänstår, varför den pension, som kommer att beviljas honom, torde höra bestämmas till $\frac{25}{30}$ av 1,320 kronor eller 1,100 kronor och, med jämkning till närmaste med tolv jämnt delbara tal, 1,104 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens hemställan.

Med biträdande av ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att eldaren och gymnastikvaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Lund Jöns Åkesson Ekberg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,104 kronor.

21:o.

Läroverksvaktmästaren Anders Alfred Larsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson är född den 17 februari 1862 och således 74 år gammal;

att han sedan den 20 augusti 1899 eller under mer än 36 år varit anställd såsom gymnastikvaktmästare vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm, vilken anställning han beräknas komma att lämna den 1 juli 1936;

samt att hans avlöningsförmåner sedan år 1923 utgjort kontant lön å 2,500 kronor för år samt fri bostad om två rum och kök jämte lyse och vedbrand, vilka naturaförmåner uppskattats till ett värde av 800 kronor, ävensom dyrtidstillägg å ett belopp av 3,300 kronor.

Rektorn vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm har hos Kungl. Maj:t anhållit om utverkande av pension åt Larsson.

Skolöverstyrelsen har hemställt om pension åt Larsson till belopp av 1,584 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Den av Larsson innehavda vaktmästarbefattningen är att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i ett år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för förste vaktmästare vid högre allmänna läroverk. Full pension har åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor för år vid en levnadsålder av omkring 65 år och en tjänstålder av minst 30 år. I överensstämmelse härmed synes jämväl åt Larsson böra beviljas pension till nämnda belopp.

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens hemställan.

I enlighet med ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att gymnastikvaktmästaren vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm Anders Alfred Larsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

22:o.

Förre timmermannen Lars Oskar Nystedt. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nystedt är född den 24 juni 1875 och således 60 år gammal;

att han varit anställd såsom säsongarbetare i lotsverkets tjänst under åren 1904—1907 och 1913—1932, därvid han i egenskap av timmerman biträtt vid de nybyggnads- och reparationsarbeten, som årligen utföras vid lotsverkets olika anläggningar vid rikets kuster;

att hans arbetstid, som i allmänhet omfattat något över sex månader om året, uppgått till sammanlagt 12 år 3 månader 15 dagar;

att Nystedt under år 1932 måst upphöra med sitt arbete på grund av sjukdom, som enligt ett den 28 juni 1934 utfärdat läkarintyg gjort honom mindre arbetsför;

samt att Nystedt, som icke innehaft annan statsanställning, under åren 1922—1931 från lotsverket åtnjutit en inkomst av i medeltal 1,958 kronor för år.

Lotsstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Nystedt till belopp av 408 kronor för år, att utgå från och med den 1 januari 1936.

Statskontoret har icke velat motsätta sig, att Nystedt beredes en årlig pension med det av lotsstyrelsen förordade beloppet.

Då varken tjänstepensionsreglementet för arbetare eller kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst äger tillämpning å Nystedt, som avgått från sin

anställning redan under år 1932, kan pension åt honom ej beviljas utan riksdagens medgivande. Ehuru Nystedts arbete i statens tjänst varit av jämförelsevis ringa omfattning, vill jag icke motsätta mig, att pension beredes honom i enlighet med myndigheternas förslag. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre timmermannen vid lotsverket Lars Oskar Nystedt må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor.

23:o.

Förre ban- och byggnadsarbetaren August Andersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 23 april 1866 och således nära 70 år gammal;

att han enligt förda dagsverkslistor och hos statens järnvägar eljest tillgängliga handlingar under åren 1906 och 1907, 1910—1916 och 1922—1930 arbetat vid statens järnvägar under en tid av tillhoppa närmare 8 år;

att Andersson, enligt intyg av förutvarande förmän och arbetskamrater, utöver nyss angivna tid under olika tidsperioder, huvudsakligen infallande under åren 1886—1909, utfört arbete vid statens järnvägsbyggnader eller eljest i statens järnvägars tjänst under så lång tid, att hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst kan — vid välvillig beräkning — uppskattas till närmare 20 år;

samt att Andersson, jämlikt beslut av riksförsäkringsanstalten, sedan den 2 november 1923 på grund av olycksfall i arbete uppbär en årlig livränta av 320 kronor.

Andersson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Järnvägsstyrelsen har i avgivet utlåtande förklarat sig icke kunna tillstyrka utverkande av pension åt Andersson. Styrelsen har därvid erinrat att, enär Anderssons anställning vid statens järnvägar upphört redan år 1930, pension åt Andersson icke kunde ifrågakomma enligt andra pensioneringsföreskrifter än kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning samt att, då för erhållande av pension enligt denna kungörelse erfordrades att hava varit anställd vid statens järnvägsbyggnader eller liknande statens arbetsföretag under minst 25 år, icke heller enligt däri meddelade bestämmelser någon pension kunde beviljas Andersson.

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket icke funne omständigheterna i ärendet vara sådana, att ämbetsverket mot järnvägsstyrelsens avstyrkande kunde förorda bifall till ansökningen.

Såsom av det föregående framgår är Andersson författningsenligt icke berättigad till någon pension. I likhet med vad som ägt rum i vissa tidigare liknande fall anser jag dock, att en mindre pension — förslagsvis till belopp av 480 kronor för år — bör utverkas åt Andersson. Pensionen synes böra utgå från och med den 1 januari 1936. Pensionsbeloppet torde ej böra undergå minskning i anledning av den Andersson tillerkända olycksfallslivräntan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre ban- och byggnadsarbetaren vid statens järnvägar August Andersson må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 480 kronor, att utgå av trafikmedel.

24:o.

Karriterskan Ingeborg Teresia Malmqvist. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Malmqvist är född den 29 december 1871 och således 64 år gammal;

att hon sedan år 1907 eller under en tid av omkring 29 år utfört kartritningsarbete för domänstyrelsens räkning;

att Malmqvist utfört detta arbete — vilket huvudsakligen bestått i färgläggning av kopior av kartor — i sitt hem och därvid haft oavbruten samsättning av en omfattning, som måst förutsätta en daglig arbetstid, motsvarande i medeltal den för befattningshavare hos styrelsen föreskrivna arbetstiden;

att hon i övrigt icke haft något förvärvsarbete;

samt att den ersättning, hon uppburit för sitt arbete hos styrelsen, beräknats efter timpenning, vilken under de senaste åren utgått med 1 krona 45 öre, samt uppgått till i medeltal omkring 3,140 kronor för år under åren 1925—1929 och omkring 2,780 kronor för år under åren 1930—1934.

Domänstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Malmqvist till ett såsom skäligt ansett belopp av 1,200 kronor för år. Styrelsen har därvid anført bland annat, att den omständigheten, att arbete för styrelsens räkning utförts i hemmet, i tidigare av Kungl. Maj:t och riksdagen behandlade liknande fall icke ansetts utgöra hinder för beviljande av pension, i vilket hänseende styrelsen ville erinra om 1911 års riksdags beslut angående pension åt skrivbiträdena hos styrelsen Ebba Maria Virginia Sundberg och Hedvig Mathilda Sundberg (prop. nr 169, riksd. skr. nr 10, s. 33) samt 1934 års riksdags beslut angående pension åt förre extra jägmästaren, skrivbiträdet C. E. Sahlberg (prop. nr 246, p. 5, och bankoutsk. utl. nr 43, p. 15).

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Malmqvist till det av domänstyrelsen föreslagna beloppet och därvid anført i huvudsak följande:

Då Malmqvist icke innehaft någon befattning eller eljest mera fast anställning hos domänstyrelsen utan allenast i sitt hem efter styrelsens uppdrag utfört arbete, för vilket ersättning beräknats efter visst timpris, synes det tveksamt, huruvida anledning föreligger att bereda Malmqvist pension av statsmedel. Statskontoret vill emellertid erinra, att genom beslut av 1935 års riksdag under likartade förhållanden pension beviljats förra extra biträdet hos kammarrätten Ellen Maria Johansson (prop. nr 207, p. 17, bankoutsk. utl. nr 45, p. 42). Under hänvisning härtill vill statskontoret icke motsätta sig, att en liknande förmån hos riksdagen utverkas i förevarande fall. Då Malmqvist under omkring 29 år utfört arbete för domänstyrelsens räkning och under senare år haft en inkomst av i medeltal omkring 2,700 kronor, synes pensionen för henne kunna bestämmas till det av domänstyrelsen föreslagna beloppet 1,200 kronor för år.

Med hänsyn till föreliggande förhållanden anser jag mig kunna tillstyrka, att pension beredes Malmqvist med belopp, som föreslagits av ämbetsverken. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kartriterskan Ingeborg Teresia Malmqvist må från och med månaden näst efter den, varunder hennes arbete för domänstyrelsens räkning upphör, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,200 kronor, att utgå av statens domäners fond.

25:o.

Förra biträdet å Kinne revirexpedition Andreas Rikard Wahlquist. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wahlquist är född den 7 februari 1871 och således 65 år gammal;

att han under tiden 26 november 1922—15 september 1935, eller under 12 år 9 månader 20 dagar, haft anställning såsom biträde å Kinne revirexpedition;

att hans avlöningsförmåner under åren 1930—1934 uppgått till något över 2,000 kronor för år;

samt att han före nämnda anställning innehaft ett flertal anställningar av allmän karaktär utom statens tjänst, däribland såsom lärare vid statens lantbruksskola i Borgholm under 2 år samt såsom mejerikonsulent i Skaraborgs län under 16 år.

Wahlquist har hos Kungl. Maj:t anhållit om pension.

Domänstyrelsen har hemställt, att en årlig pension måtte utverkas åt Wahlquist till belopp av 600 kronor, att utgå ur statens domäners fond. Till stöd härför har styrelsen anfört, att Wahlquists tjänstetid inom domänverket visserligen vore kort men att de av Wahlquist utom domänverkets tjänst innehavda anställningarna huvudsakligen varit av mer eller mindre allmän karaktär. Styrelsen har vidare uttalat, att det borde kunna förväntas, att Skaraborgs läns hushållningssällskap, i vars tjänst Wahlquist varit anställd under 16 år, kunde vara villigt att bidra till hans uppehälle.

Skaraborgs läns hushållningssällskap har anfört, att Wahlquist icke hos hushållningssällskapet gjort framställning om pension och att sällskapet därför ansett sig icke kunna göra något uttalande rörande sällskapets beredvillighet att bidra till Wahlquists pensionering. Hushållningssällskapet har emellertid förklarat sig tillstyrka ifrågavarande framställning om pension av statsmedel.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har, med hänsyn till de olika anställningar av allmän karaktär, som Wahlquist under jämförelsevis långa tidsperioder innehaft, ansett skäligt, att pension beredes honom till av domänstyrelsen föreslaget belopp.

Statskontoret har på skäl, som av domänstyrelsen anförts, icke velat motsätta sig att Wahlquist beredes en årlig pension ur statens domäners fond med det av styrelsen föreslagna beloppet.

Då Wahlquist kan åberopa en anställningstid i statens tjänst av endast drygt 12 år, synes det i hög grad tveksamt, om pension av statsmedel bör beredas honom. Med hänsyn till att Wahlquist före statsanställningen under avsevärd tid tjänstgjort såsom mejerikonstulent — en befattning, för vilken pensionsrätt numera under statens medverkan beretts inom statens pensionsanstalt — har jag dock icke velat motsätta mig, att statspension beredes honom med det av domänstyrelsen föreslagna beloppet av 600 kronor. Då det synes skäligt, att hushållningssällskapet, som varit Wahlquists arbetsgivare under nyssnämnda anställning, i någon mån bidrager till hans pensionering, förutsätter jag, att frågan om pension åt Wahlquist från hushållningssällskapets sida tages under omprövning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra biträdet å Kinne revirexpedition Andreas Rikard Wahlquist må, räknat från och med den 1 oktober 1935, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—25:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Brandt.